

LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINĖS 2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2023 m.
Vilnius

VADOVO ŽODIS.....	2
LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINĖS 2022 M. VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA	4
LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINĖ.....	5
1. FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA	6
1.1. Muitinės administruojamų mokesčių surinkimas	6
1.2. Muitinės administruojama mokestinė nepriemoka	7
2. TARPTAUTINĖS PREKYBOS REGULIAVIMO PRIEMONIŲ TAIKYMAS.....	7
2.1. Tarifinis prekių klasifikavimas	7
2.2. Muitinės laboratorijos veikla.....	8
2.3. Prekių kilmė	8
2.4. Tarifinių kvotų administravimas	9
2.5. Prekių muitinė vertė	9
2.6. Netarifinių priemonių taikymas.....	10
2.7. Ekstrastato sistema (importo ir eksporto procedūroms įformintos deklaracijos).....	11
2.8. Intrastato sistema.....	12
2.9. Tranzito sistema.....	12
3. ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA.....	12
3.1. Asmenų konsultavimas.....	12
3.2. Asmenų, pageidaujančių teikti atstovavimo muitinėje paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje, egzaminavimas	13
3.3. Muitinės konsultacinio komiteto ir jo regioninių pakomitečių veikla	13
3.4. Įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo statuso suteikimas.....	14
3.5. Ūkio subjektų veiklos patikrinimai.....	14
3.6. Supaprastinti mokestiniai patikrinimai	14
3.7. Asmenų skundų ir prašymų nagrinėjimas	15
4. KOKYBIŠKŲ MUITINĖS ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ UŽTIKRINIMAS	16
4.1. Integruotos muitinės informacinės sistemos priežiūra	16
4.2. E-muitinės tobulinimas.....	16
4.3. Informacijos sauga ir saugumas.....	18
5. KOVA SU NETEISĖTA PREKIŲ APYVARTA	18
5.1. Prekių sulaikymai.....	18
5.2. Sulaikytų prekių administravimas	20
5.3. Kontrabandos užkardymas	21
5.4. Ikteisminiai tyrimai.....	22
5.5. Užkardyta žala	23
6. MUITINĖS PERSONALAS.....	24
6.1. Muitinės personalo statistiniai duomenys.....	24
6.2. Muitinės mokymo centras	25
6.3. Darbo sąlygų gerinimas.....	25
7. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS	26
7.1. Dalyvavimas ES institucijų veikloje.....	26
7.2. Dalyvavimas ES programoje „Muitinė“	26
7.3. Dalyvavimas ES Programoje „Horizontas 2020“	26
7.4. Bendradarbiavimas su ES valstybėmis narėmis ir ne ES šalimis	26
7.5. Dalyvavimas tarptautinių organizacijų veikloje	27
7.6. Muitinės atašė.....	27
7.7. Muitinės teikiama techninė parama kitų valstybių institucijoms	27
8. RYŠIAI SU VISUOMENE	28
9. POKYČIŲ VALDYMAS.....	29

PRIEDAI:

1. Lietuvos Respublikos finansų ministro valdymo sričių 2022–2024 m. strateginiame veiklos plane Lietuvos Respublikos muitinei nustatytų vertinimo kriterijų vykdymas.....	31
2. Lietuvos Respublikos muitinės veiklos, atliekant ūkio subjektų priežiūrą, vertinimo kriterijų dinamika 2022 m.....	33
3. Lietuvos Respublikos finansų ministro valdymo sričių 2022–2024 metų strateginio veiklos plano programos „Viešųjų finansų valdymas“ uždavinio „Siekti efektyvios Lietuvos Respublikos muitinės veiklos“ įgyvendinimas 2022 m.....	38

VADOVO ŽODIS

Generalinis direktorius

Darius Žvironas

2022 metai nebuvo lengvi pasauliui, Europai, Lietuvai, taip pat ir muitinei. Neišprovokuotas Rusijos karas Ukrainoje sukrėtė visus ir suvienijo bendram demokratinio pasaulio tikslui – pagalbai Ukrainai iki pergalės. Kalbant apie Lietuvos Respublikos muitinės darbuotojų pilietiškumą, pirmiausia ėmėme daryti tai, kas priklauso nuo kiekvieno mūsų, – solidarizuotis, budėti, aukoti. Muitinė – pilietiškos bendruomenės institucija: Muitinės mokymo centro bendrabutyje apgyvendinome apie 40 karo pabėgėlių, rūpinomės galimybėmis išsiųsti ir išsiuntėme į Ukrainą 100 automobilių, konfiskuotų dėl gabenamos kontrabandos, gelbėjome Ukrainos meno šedevrus, padėdami atgabenti Lietuvos muziejams juos į Lietuvą.

Muitinei, kaip institucijai, atsakingai už gabenamų per sieną prekių kontrolę, teko ir tebetenka būti vienai svarbiausių įgyvendinant vis gausėjančias Europos Sąjungos sankcijas šalims agresorėms – Rusijai ir Baltarusijai. Per 2022 metus nuo Europos Sąjungos ribojančių priemonių įsigaliojimo pradžios Lietuvos muitinėje 27 tūkst. kartų prekės nebuvo išleistos importo, eksporto ir tranzito procedūroms. Karo pradžioje grėžėme namo Rusijos ir Baltarusijos įmonių vilkikus, akyliau tikrinome prekes, kad jos nebūtų panaudotos agresorių karo pramonėje, vėliau prisidėjo sankcijos medienai, trašoms... Studijavome Europos Komisijos priimamus sankcijų paketus, keitėmės patirtimi su kitomis Europos Sąjungos muitinėmis, dalijomės darbais su Lietuvos ministerijomis, kūrėme rizikos profilius, sutelkėme geriausius savo ekspertus darbui su sankcijų įgyvendinimu.

Vis dėlto, be visos demokratinės visuomenės susitelkimo, be jos vieningos ir vienareikšmės pozicijos – ne tik žodžiais, bet ir darbais neremti agresoriaus, – pavyzdinčiai įgyvendinti Europos Komisijos sankcijas labai sudėtinga. Manome, kad tai vienetai, bet jų yra, kurie, siekdami pelno, kuria įvairias schemas, kaip apeiti sankcijas – taisykles, dėl kurių susitarė visos Europos Sąjungos šalys. Tokį verslą neužtenka gėdyti, jį reikia stabdyti visomis, ir ne tik muitinės, pajėgomis. Todėl dėkojame pilietiškai visuomenei, žiniasklaidai už pagalbą šioje kovoje.

2022 metai keitė ir muitinės fiksuojamų pažeidimų, kontrabandos veidą. Sulaikėme mažiau kontrabandinių cigarečių, bet metams įsibėgėjant vis dažniau sulaikydavome per sieną nešamus grynuosius pinigus, dažniausiai – ukrainietiškas grivinas, dėl kurių kėlėme pagrįstų abejonių, ar slepiant pinigus, nemandoma paslėpti didesnių Ukrainoje padarytų nusikaltimų. Tikimės, kad 2023 metais mūsų abejonės gulsis į teisės aktus, kuriais remiantis iš pažeidėjų galima bus pareikalauti daugiau.

2022-ieji – iššūkių laikas, bet jų metu vykdėme ir tęstinius darbus, pradėjome naujus, kurie būtų pamatas, kuriant atsinaujinančią muitinę. Kalbant apie tęstinius darbus, pirmiausia reikėtų paminėti muitinės veiklos skaitmeninimą, naujos Integruotos muitinės informacinės sistemos versijos, atitinkančios Europos Sąjungos elektroninės muitinės reikalavimus, nustatytus Sąjungos muitinės kodekso darbo programoje, kūrimą. Įgyvendinant Europos Sąjungos Muitinės kodekso reikalavimus, šiuo metu Lietuvos Respublikos muitinė ir toliau vykdo suplanuotus informacinių sistemų tobulinimo ir diegimo projektus. Tai didelio sutelktumo reikalaujantis darbas. Prisipažįstame, kaip ir kitos ES muitinės, susiduriame su iššūkiais, kartais – vėlavimais, bet žinome, kad privalome įgyvendinti kokybiškesnę muitinės paslaugų teikimą, palengvindami darbą sąžiningam verslui ir sau,

ir to kryptingai siekiame. Siekdami kitokios, kokybiškesnės bendradarbiavimo su verslu formos, 2022 m. Muitinės konsultacinio komiteto pagrindu sukūrėme 3 bendras su verslu darbo grupes, prieš tai nustatę greičiausių sprendimų reikalaujančių verslo keliamų problemų prioritetus. Tikimės, kad bendras darbas lems ne tik teigiamus bendradarbiavimo ir teisėtų lūkesčių pokyčius, bet ir padės atrasti kelius sprendimams, tinkamiems tiek muitinei, tiek verslui, priimti.

Kaip reikšmingą miniu 2022 metais baigtą rentgeno kontrolės sistemos įrengimo darbą Kenos geležinkelio poste. Besibaigiant metams, naujoji moderni sistema davė pirmuosius rezultatus: kartu su Valstybės sienos apsaugos pareigūnais, pasinaudojant Kenos rentgeno sistema, operatyviai sulaikyta trijuose sąstato vagonuose tarp saulėgrąžų paslėpta baltarusiškų cigarečių kontrabanda. Kad rentgenas yra nepamainomas pagalbininkas įsitikinant, ką slepia deklaruojamas kroviny, suprantame ir girdime iš postuose dirbančių pareigūnų, todėl planuose – naujos ir atnaujintos rentgeno kontrolės sistemos kituose geležinkelio, kelio ir jūros muitinės postuose. Besirengdami rentgenų tinklo plėtrai, įvykdėme rentgeno vaizdų peržiūros centralizavimą – buvo akivaizdu, kad tinklui plečiantis rentgenologų trūkumas bus kritinis, ir vienintelis galimas sprendimas – centralizacija, tai ir buvo padaryta vaizdų peržiūros funkciją sutelkiant Muitinės kriminalinėje tarnyboje.

2022 m. pasibaigus, turime pripažinti, kad mums vis dar trūksta muitinės pareigūnų, nors praėjusiais metais dėjome tikrai daug pastangų pritraukti naujo ir kompetentingo personalo. Daug tikimės iš pasirašytų sutarčių su kolegijomis, Mykolo Riomerio universitetu, iš tikslinės, ypač aktyvios šiuo metu muitininko profesijos ir muitinės veiklos sklaidos studentų ir moksleivių auditorijose. Galiu pasidžiaugti, kad 2022 m. atlyginimas Lietuvos muitinės sistemoje kilo 10–15 procentų, ir jį planuojame nuosekliai didinti, kad galėtume konkuruoti su kitais viešojo ir privataus sektoriaus darbdaviais.

Drauge galima pasidžiaugti, jog šiais metais pirmieji muitinės pareigūnai apsirengė naujo pavyzdžio uniformomis, pačių pareigūnų vertinimu – daug patogesnėmis ir geriau pritaikytomis darbui. Planuojame, kad 2023 metais naujas uniformas dėvės visi muitininkai.

Profesijos patrauklumui, be abejo, reikšmės turi ir darbo patalpos, kuriose praleidžiame didžiąją laiko dalį. Jau įsibėgėjusi Medininkų posto rekonstrukcija, po kurios didžiausias Lietuvos pasienio kelio postas galės aptarnauti didesnius muitinės klientų srautus, taps patogesnis ne tik vežėjams, užsienio svečiams, bet ir čia dirbantiems pareigūnams. Tas pasakytina ir apie Kauno, Klaipėdos teritorinių muitinių ir Muitinės departamento rekonstruojamus administracijos pastatus.

2022 metais pradėjome dėti ir Lietuvos Respublikos muitinės struktūros pokyčius. Dirbtinai jų neskubiname, analizuojame skaičius, nagrinėjame siūlymus, tariamės. Mūsų tikslas – tarnyba besididžiuojantys ir ja patenkinti muitinės pareigūnai, muitinės teikiamomis paslaugomis patenkintas teisėtas verslas, per sieną į Lietuvą atvykstantys svečiai, visi mūsų klientai, rinka, visuomenė ir aplinka apsaugota nuo nesąžiningos ir neteisėtos tarptautinės prekybos daromos žalos.

LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINĖS 2022 M. VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Lietuvos Respublikos muitinės tikslai – apsaugoti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos finansinius interesus, rinką, visuomenę ir aplinką nuo nesąžiningos ir neteisėtos tarptautinės prekybos daromos žalos, sudarant palankias sąlygas teisėtam verslui, prisidedant prie sąžiningos ir atviros prekybos skatinimo, užtikrinti Europos Sąjungos ir jos gyventojų saugumą ir saugą, išlaikyti deramą pusiausvyrą tarp muitinio tikrinimo ir teisėtos prekybos palengvinimo.

Lietuvos Respublikos muitinės 2022 m. rezultatai vykdant nustatytus tikslus:

Finansinių interesų apsaugos srityje

- Į valstybės biudžetą **surinko 273 mln. 994 tūkst. 17 eurų** muitų, akcizų ir PVM. Mokesčių surinkimo planas įvykdytas 119 procentų.
- Apskaičiuota PVM, kurie perduoti administruoti Valstybinei mokesčių inspekcijai – apie **3 mlrd. 1 mln. 369 tūkst. eurų**.
- Lietuvos Respublikos muitinė **užkardė 54 mln. 668 tūkst. 93 eurų žalą valstybei**.

Kovos su neteisėta prekių apyvarta srityje

- Pradėtas **291** ikiteisminis tyrimas (iš jų 136 ikiteisminiai tyrimai dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrabandos ir neteisėto jų disponavimo, 92 – dėl tabako gaminių kontrabandos ir (ar) neteisėto disponavimo, 2 – dėl neteisėto disponavimo alkoholio produktais, 61 – dėl kitų nusikaltimų (grynųjų pinigų, transporto priemonių, ginklų, jų dalių, šaudmenų ir kt.).
 - Sulaikyta cigarečių, tabako, alkoholio, ginklų ir strateginių prekių, grynųjų pinigų ir kitų prekių, kurių preliminarinė vertė yra **43 mln. 789 tūkst. 945 eurų**.
 - Sulaikyta virš **11 kg** narkotinių ir psichotropinių medžiagų.

Tarptautinės prekybos reguliavimo srityje

- Importo procedūroms įforminta **410 tūkst. 971** muitinės deklaracija, eksporto procedūroms – **618 tūkst. 591** muitinės deklaracija.
- Įformintos **4 mln. 440 tūkst. 367** mažos vertės siuntų deklaracijos.
- Per ataskaitinį laikotarpį Lietuvos Respublikos muitinėje įforminta apie **853 tūkst. Sąjungos / bendrojo** tranzito procedūrų, atlikta **1330** tyrimų dėl nebaigtų Sąjungos / bendrojo tranzito procedūrų, dėl kurių atsirado mokestinė prievolė.
 - Įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo (toliau – AEO) statusas suteiktas ir AEO leidimai išduoti 6 Lietuvos Respublikos asmenims. Galiojančius AEO sertifikatus šiuo metu turi 189 Lietuvos Respublikos asmenys.
 - Vykdamas įvestas ES sankcijas, Lietuvos Respublikos muitinė apie 27 tūkst. kartų neišleido prekių importo, eksporto ir tranzito procedūroms, kai šalis siuntėja arba gavėja buvo Rusijos Federacija arba Baltarusijos Respublika.

LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINĖ

Lietuvos Respublikos muitinės paskirtis – tarptautinės prekybos prekėmis priežiūra. Būdamą viena iš Europos Sąjungos valstybių narių muitinių administracijų, Lietuvos Respublikos muitinė prisideda prie sąžiningos ir atviros prekybos skatinimo, Europos Sąjungos vidaus rinkos veikimo, bendrosios prekybos politikos ir kitų su prekyba susijusių bendrųjų Europos Sąjungos politikos sričių priemonių įgyvendinimo, taip pat prie visos prekių tiekimo grandinės saugumo užtikrinimo.

Lietuvos Respublikos muitinės sistemą sudaro Muitinės departamentas, Muitinės kriminalinė tarnyba, Muitinės informacinių sistemų centras, Muitinės laboratorija, Muitinės mokymo centras, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos teritorinės muitinės ir 46 muitinės postai. Muitinės departamentas yra muitinės veiklai vadovaujanti įstaiga, atskaitinga Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir atliekanti Lietuvos Respublikos muitinės įstatyme numatytas funkcijas.

Lietuvos Respublikos muitinės tikslai – apsaugoti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos finansinius interesus, rinką, visuomenę ir aplinką nuo nesąžiningos ir neteisėtos tarptautinės prekybos daromos žalos, sudarant palankias sąlygas teisėtam verslui, prisidedant prie sąžiningos ir atviros prekybos skatinimo, užtikrinti Europos Sąjungos ir jos gyventojų saugumą ir saugą, išlaikyti deramą pusiausvyrą tarp muitinio tikrinimo ir teisėtos prekybos palengvinimo.

Lietuvos Respublikos muitinė, vykdydama Bendrijos tarptautinės prekybos priežiūrą, prisideda prie sąžiningos ir atviros prekybos skatinimo, Lietuvos Respublikos vidaus rinkos apsaugos, visos tiekimo grandinės saugumo užtikrinimo. Glaudžiai bendradarbiaudama su kitomis Europos Sąjungos institucijomis, muitinė atlieka itin svarbų vaidmenį:

- remiant teisėtą prekybą ir stiprinant konkurencingumą;
- užtikrinant teisingą muitų ir mokesčių mokėjimą;
- kovojant su klastotėmis ir piratavimu;
- apdorojant informaciją, vertinant prekybos pobūdžio pokyčius ir atliekant rizikos vertinimą, kad būtų atskleistos finansinės apgaulės, teroristinė ir nusikalstama veikla, ir taip prisidedant prie kovos su kitų rūšių sukčiavimu, organizuotu nusikalstamumu, prekyba narkotikais ir terorizmu;
- saugant aplinką ir piliečius nuo visų rūšių pavojingų prekių;
- įgyvendinant ekonomines sankcijas ir užsienio prekybos politiką.

2022 m. Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos (toliau – muitinė) vykdė Lietuvos Respublikos finansų ministro valdymo sričių 2022–2024 metų strateginio veiklos plano programos „Viešųjų finansų valdymas“ tikslo „Siekti tvaraus ekonomikos augimo ir didinti visuomenės gerovę“ uždavinį „Siekti efektyvios Lietuvos Respublikos muitinės veiklos“. Šiam uždaviniui įgyvendinti skirta 64 mln. 369,7 tūkst. eurų.

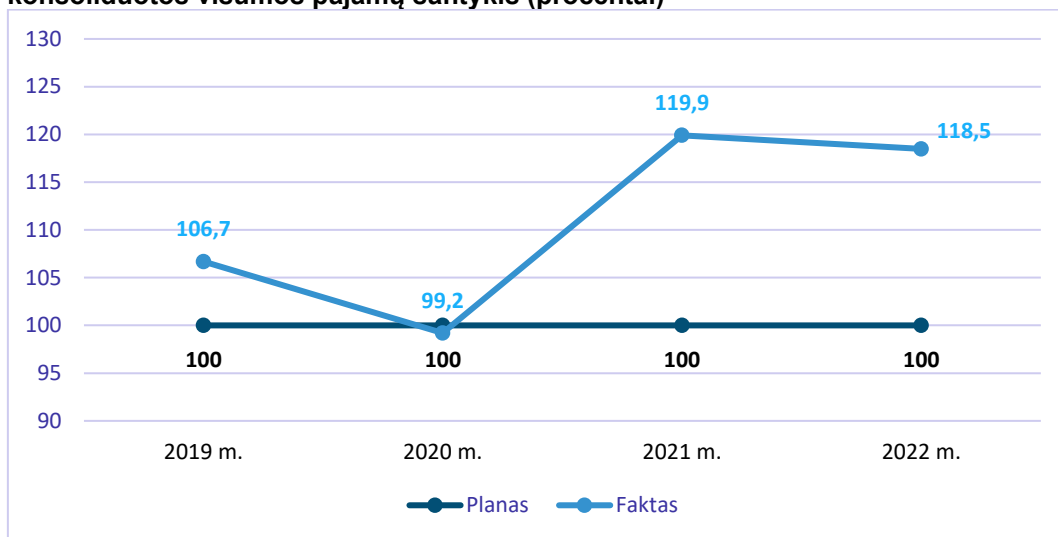
1. FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA

1.1. Muitinės administruojamų mokesčių surinkimas

2022 metams muitinei nustatytas 231 mln. 156 tūkst. eurų muitų, akcizų ir PVM įmokų į valstybės biudžetą surinkimo planas.

Per ataskaitinį laikotarpį muitinė į valstybės biudžetą surinko 273 mln. 994 tūkst. 17 eurų muitų, akcizų ir PVM. Mokesčių surinkimo planas įvykdytas 119 proc. (surinkta 42 mln. 838 tūkst. 17 eurų daugiau nei planuota).

1 grafikas. MD administruojamų gautų ir planuotų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos pajamų santykis (procentai)

Muitinė, be mokesčių įplaukų, į valstybės biudžetą pervedė 1 mln. 524 tūkst. 479 eurus pajamų už valstybės rinkliavas, palūkanas už paskolas, baudas ir konfiskuotas prekes.

Iš viso per ataskaitinį laikotarpį muitinė į valstybės biudžetą surinko ir pervedė 275 mln. 518 tūkst. 496 eurus mokesčių ir kitų pajamų.

Didžiausią muitinės administruojamų mokesčių įplaukų dalį 2022 m. sudarė muitai (73 proc.), PVM (21 proc.) ir akcizai (6 proc.) (2021 m. muitai – 70 proc., PVM – 20 proc. ir akcizai 10 proc.).

Muitai

Muitinė į valstybės biudžetą surinko 199 mln. 130 tūkst. 988 eurus muitų, arba 19 proc. (31 mln. 855 tūkst. 20 eurų) daugiau negu 2021 metais. Patvirtintas muitų surinkimo planas įvykdytas 129 proc. (surinkta 45 mln. 130 tūkst. 988 eurus daugiau nei planuota).

Pagrindinis veiksnys, darantis įtaką muitų surinkimui, yra importuotų ir muitais apmokestintų prekių srautas, kuris tiesiogiai priklauso nuo importuojamų prekių grynosios (neto) masės ir jų statistinės vertės.

2022 m. sausio – gruodžio mėn. muitinės administruojamų muitų surinkimą didžiaja dalimi lėmė 2021 m. gruodžio mėn. – 2022 m. lapkričio mėn. importuotų muitais apmokestintų prekių srautai. 2021 m. gruodžio mėn. – 2022 m. lapkričio mėn. importuotų prekių grynoji (neto) masė, palyginti su 2020 m. gruodžio mėn. – 2021 m. lapkričio mėn., sumažėjo 32 procentais.

2021 m. gruodžio mėn. – 2022 m. lapkričio mėn. importuotų ir importo mokesčiais apmokestintų prekių statistinė vertė, palyginti su 2020 m. gruodžio mėn. – 2021 m. lapkričio mėn., padidėjo 20 procentų.

Pažymėtina, kad absoliučiai didžiausias apskaičiuotų muitų padidėjimas įvyko chemijos pramonės produktų prekių grupėje (8 mln. 480 tūkst. eurų, 16 proc.). Daugiausia apskaičiuotų muitų sumažėjo – transporto priemonių ir jų įrangos prekių grupėje (1 mln. 817 tūkst. eurų, 10 proc.).

Iš viso per lyginamąjį laikotarpį importo metu apskaičiuoti muitai padidėjo 18 proc. (apie 29 mln. 27 tūkst. eurų).

Pridėtinės vertės mokestis

Muitinė į valstybės biudžetą surinko 57 mln. 451 tūkst. 412 eurų PVM, arba 8 mln. 515 tūkst. 727 eurai daugiau negu 2021 m. Patvirtintas PVM surinkimo planas įvykdytas 111 proc. (surinkta 5 mln. 606 tūkst. 412 eurų daugiau nei planuota).

PVM surinkimą lėmė 2021 m. gruodžio mėn. – 2022 m. lapkričio mėn. importuotų ir PVM apmokestintų prekių srautas. Šiuo laikotarpiu importuotoms prekėms apskaičiuotas importo PVM, kuris turėjo būti sumokėtas per 2022 m., sudarė apie 3 mlrd. 57 mln. 929 tūkst. eurų, t. y. 37 proc. daugiau nei atitinkamą 2021 m. laikotarpį, iš jų:

- apie 56 mln. 560 tūkst. eurų priklausė muitinės administravimo sričiai, t. y. apie 51 proc. (19 mln. 14 tūkst. eurų) daugiau nei per atitinkamą 2021 m. laikotarpį;
- apie 3 mlrd. 1 mln. 369 tūkst. eurų – Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) administravimo sričiai, t. y. 37 proc. (810 mln. 335 tūkst. eurų) daugiau nei atitinkamą 2021 m. laikotarpį.

Absoliučiai didžiausias apskaičiuoto PVM padidėjimas įvyko chemijos pramonės produktų prekių grupėje (2 mln. 83 tūkst. eurų, 12 proc.). Daugiausia apskaičiuoto PVM sumažėjo baldų ir kt. prekių grupėje (703 tūkst. eurų, 17 proc.).

Akcizai

Muitinė į valstybės biudžetą surinko 17 mln. 411 tūkst. 617 eurų akcizų. Akcizų buvo surinkta 28 proc. (6 mln. 845 tūkst. 443 eurai) mažiau negu 2021 m. Patvirtintas akcizų surinkimo planas įvykdytas 69 proc. (mokesčių surinkta 7 mln. 899 tūkst. 383 eurai mažiau nei planuota).

Akcizų surinkimą didžiaja dalimi lėmė 2021 m. gruodžio mėn. – 2022 m. lapkričio mėn. importuotų ir akcizais apmokestintų prekių srautas. Šiuo laikotarpiu importuotoms prekėms apskaičiuoti importo akcizai, kurie turėtų būti sumokėti per 2022 m., sudarė apie 16 mln. 861 tūkst. eurų, t. y. 20 proc. (4 mln. 309 tūkst. eurų) mažiau nei atitinkamą 2021 m. laikotarpį. Pažymėtina, kad daliai importuotų akcizais apmokestinamų prekių prievolės mokėti akcizus neatsirado (apie 867 mln. 735 tūkst. eurų, t. y. 3 proc. mažiau (apie 26 mln. 589 tūkst.) nei per atitinkamą 2021 m. laikotarpį), nes šių prekių mokesčių (išskyrus muitus) apskaitos kontrolė perėjo VMI.

Didžiausią dalį muitinės renkamų akcizų sudaro už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus sumokėti akcizai (47 proc., 8 mln. 135 tūkst. 427 eurai). Už elektroninių cigarečių skystį surinkta 6 mln. 488 tūkst. 887 eurai (37 proc.), už energinius produktus – 2 mln. 293 tūkst. 482 eurai (13 proc.), už apdorotą tabaką – 454 tūkst. 822 eurai (3 proc.) akcizų.

1.2. Muitinės administruojama mokestinė nepriemoka

2022 m. gruodžio 31 d. mokestinės nepriemokos muitinėje suma sudarė 108 mln. 653 tūkst. 878 eurus. Mokestinė nepriemoka per 2022 m. padidėjo 6 mln. 938 tūkst. 984 eurai, arba 7 procentais. Didžiausią muitinės nepriemokų dalį sudaro akcizų nepriemokos, t. y. 46 mln. 906 tūkst. 11 eurų (43 proc.).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pagalbos ES valstybių narių institucijoms išieškant reikalaujamas skolas, susijusias su rinkliavomis, muitais, mokesčiais ir kitomis pinigų sumomis, teikimo ir naudojimosi kitų Europos Sąjungos valstybių narių institucijų teikiama pagalba išieškant minėtas pinigų sumas įstatymu, iš užsienio šalių muitinių gauti 5 prašymai suteikti informaciją, 2 prašymai pranešti ir 11 prašymų išieškoti pinigų sumas (40 537,75 euro), dėl pagalbos išieškant mokesčius ir su jais susijusias sumas, užsienio šalių muitinėms per 2022 m. buvo išsiųstas 21 prašymas suteikti informaciją, 1 prašymas pranešti ir 5 prašymai išieškoti (648 949,88 euro).

2. TARPTAUTINĖS PREKYBOS REGULIAVIMO PRIEMONIŲ TAIKYMAS

2.1. Tarifinis prekių klasifikavimas

Viena pagrindinių ES muitų ir prekybos politikos įgyvendinimo sąlygų yra teisingas tarifinis prekių klasifikavimas. Nuo to, ar teisingai suklasifikuota prekė, priklauso, ar teisingai apskaičiuoti maito ir kiti mokesčiai, ar taikytini netarifiniai draudimai ir apribojimai, ar prekė laikytina muitinės

rizikos ar kitokios muitinės kontrolės objektu. Per ataskaitinį laikotarpį pateikta 1 232 rašytinės konsultacijos asmenims (verslui) užsienio prekybos tarifinio reguliavimo priemonių taikymo klausimais (2021 m. – 1 725).

2022 metais gauti 27 prašymai (2021 m. – 51) priimti visoje ES galiojančius Privalomosios tarifinės informacijos (toliau – PTI) sprendimus, priimti 34 PTI sprendimai (2021 m. – 31).

Vienas iš prekių klasifikavimo kontrolės būdų – prekių pavyzdžių (mėginių) ėmimas muitinio įforminimo metu, siekiant patikrinti, ar muitinės deklaracijose nurodytas prekės kodas yra teisingas. Muitinio įforminimo metu (importo, eksporto ir tranzito procedūrų įforminimo metu) paimtas 1 041 prekių pavyzdys prekių tarifinio klasifikavimo patikrinimui, iš kurių 536 prekėms buvo pakeistas prekės kodas. Suklasifikuotų mėginių ėmimo efektyvumas – 52,5 proc. (2021 m. – 47,6 proc.). Mėginių ėmimo efektyvumas per pastaruosius penkerius metus svyruoja nuo 42 iki 53 procentų, o tai rodo efektyvų fiskalinės rizikos valdymą.

2.2. Muitinės laboratorijos veikla

Per ataskaitinį laikotarpį Muitinės laboratorija (toliau – Laboratorija) gavo 3 509 mėginius (504 mėginiais mažiau negu 2021 m.). Buvo ištirti 3 535 mėginiai (2021 m. – 4 184 mėginiai), išduoti 2 508 tyrimo dokumentai. Didžiausią mėginių dalį sudarė etilo alkoholis ir jo turintys produktai (1 004 mėginiai), anaboliniai steroidai (732 mėginiai), naftos produktai (313 mėginių), medienos dirbiniai (165 mėginiai), tabakas ir jo gaminiai (141 mėginys), metalų, įskaitant tauriuosius, dirbiniai (97 mėginiai).

Tyrimai muitinės įstaigoms

Laboratorija muitinės įstaigoms pateikė 1 795 (2021 m. – 1 417) Tyrimo protokolus ir 102 (2021 m. – 10) Specialisto išvadas.

Laboratorijoje toliau tiriamos nežinomos medžiagos, įskaitant narkotines ir psichoaktyvias. Ištirtos 749 teritorinių muitinių pateiktos nežinomos medžiagos. Didžiąją jų dalį sudarė anaboliniai steroidai (732 mėginiai), identifikuota 17 medžiagų, įtrauktų į kontroliuojamų medžiagų sąrašus.

Tyrimai juridiniams asmenims ir valstybinėms institucijoms

Į Laboratoriją, prašydami atlikti tyrimus ir (arba) nustatyti prekių muitinės naudojamų nomenklatūrų kodus, kreipėsi apskričių valstybinės mokesčių inspekcijos, apskričių vyriausieji policijos komisariatai, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, kitos institucijos ir juridiniai asmenys.

Minėtiems užsakovams parengti 704 (2021 m. – 463) tyrimo dokumentai. Tai sudaro 28 proc. Laboratorijoje per ataskaitinį laikotarpį išduotų tyrimo dokumentų (2021 m. – 25 proc.). Ištirti 1 638 mėginiai (46 proc. ištirtų mėginių), kurių didžiausią dalį sudarė alkoholiniai gėrimai ir etilo alkoholio turintys produktai (963 mėginiai), naftos produktai (279 mėginiai) ir tabakas ir jo gaminiai (109 mėginiai). Parengti 93 raštai juridiniams ir fiziniams asmenims dėl prekių tarifinio klasifikavimo.

2.3. Prekių kilmė

Prekių kilmės nustatymas sąlygoja tinkamą lengvatinių muitų tarifų taikymą. Įgyvendinant ES vienašalius, dvišalius ir daugiašalius lengvatinius prekybinius susitarimus pagal įvairių šaltinių informaciją ir įvertinant rizikos veiksnius, rengiamos užklausos užsienio valstybių įgaliotoms institucijoms dėl importuotų prekių lengvatinės kilmės patikrinimo, atliekami kilmės tikrinimai pagal užsienio valstybių institucijų prašymus. Ataskaitiniu laikotarpiu išsiųstos 223 užklausos patikrinti 366 lengvatinę kilmę patvirtinančius dokumentus, gauti 23 prašymai patikrinti 82 lengvatinės kilmės dokumentus. Išsiųstų patikrinti kilmės dokumentų dalis sudarė 0,41 proc. importuotų prekių, kurioms buvo pritaikyti lengvatiniai muitų tarifai (2021 m. – 0,12 proc.).

Vadovaujantis ES lengvatinių susitarimų nuostatomis per ataskaitinį laikotarpį 180 įmonių suteiktas registruotojo eksportuotojo statusas (2021 m. – 192 įmonėms).

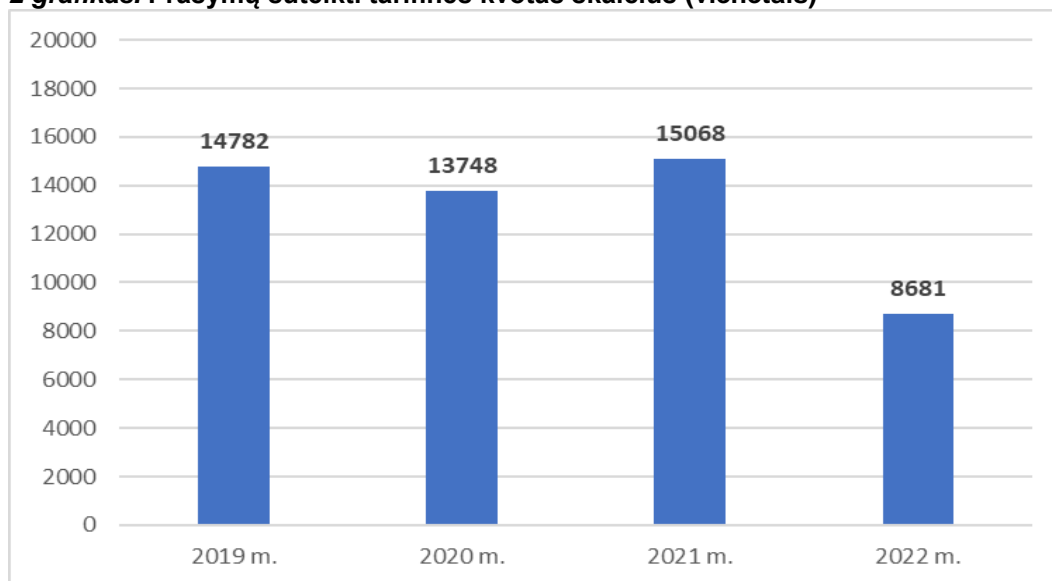
Jungtinės Karalystės (toliau – JK) išstojimas iš Europos Sąjungos sąlygojo tai, kad nuo 2021 m. sausio 1 d. prekių importas iš šios šalies tapo lengvatinės užsienio prekybos objektu, kuris privalo būti prižiūrimas, kadangi lengvatiniai muitai, kai jie taikomi, sudaro ES tradicinius nuosavus išteklius (TNI). Iš JK prekių importas pateikus prašymą taikyti lengvatinį importo maito tarifą 2022 m. sudarė apie trečdalį bendro lengvatinio prekių importo. Tai padidino darbo krūvį prekių kilmės srityje

– išaugo prekių kilmės tyrimų skaičius dėl galimai neteisėtai pasinaudotais lengvatinais muitų tarifais ir su jais susijęs administracinis bendradarbiavimas su JK Pajamų ir muitinės administracija. 2022 m. vykdant administracinį bendradarbiavimą, iš išsiųstų 223 užklausų, į JK buvo išsiųstos 182 užklausos.

2.4. Tarifinių kvotų administravimas

Kiekvieną darbo dieną Europos Komisijai (toliau – EK) perduodami Lietuvos importuotojų prašymai suteikti tarifines kvotas. 2022 m. EK perduotas 8 681 tarifinių kvotų prašymas (2021 m. – 15 068).

2 grafikas. Prašymų suteikti tarifines kvotas skaičius (vienetais)

2019–2021 m. buvo stebimas tarifinių kvotų prašymų skaičiaus augimas, kurį lėmė nuo 2019 m. vasario 2 d. įsigaliojęs Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 159/2019, kuriuo tam tikriems importuojamiems plieno produktams nustatomos laikinosios apsaugos priemonės. Tačiau prašymų skaičiaus sumažėjimui, palyginti su 2021 m., įtakos turėjo tai, kad nuo 2022 m. balandžio mėn. ES uždraudė importuoti Baltarusijos ir Rusijos kilmės plieno produktus, todėl šiems produktams nebetaikomos tarifinės kvotos.

2.5. Prekių muitinė vertė

Tinkamas prekių muitinis įvertinimas ir jo kontrolė – svarbus veiksnys, įgyvendinant fiskalinę muitinės funkciją. Realus prekių apmokestinimo lygis, t. y. tikroji muitų, mokesčių ir rinkliavų suma, didžiaja dalimi tiesiogiai priklauso nuo prekių muitinės vertės. Prekių muitinė vertė yra ne tik muitų ir mokesčių apskaičiavimo pagrindas – ja remiamasi nustatant importo kvotas, išduodant licencijas, apskaičiuojant statistinius duomenis, nustatant sankcijas už muitų ir kitų teisės aktų pažeidimus.

Vykdant prekių muitinės vertės tikrinimus įforminimo metu 2 760 prekių (0,41 proc. importo procedūroms deklaruotų prekių) (2021 m. – 4 241 prekei (0,49 proc. importo procedūroms deklaruotų prekių), buvo taikyti antriniai muitinio įvertinimo metodai ir papildomai priskaičiuota 4 mln. 235 tūkst. eurų (2021 m. – 5 mln. 234 tūkst. eurų), vienai patikrintai prekei vidutiniškai priskaičiuoti 1 534 eurai (2021 m. – 1 234 eurai) importo mokesčių. Vykdant importuojamų prekių muitinės vertės tikrinimus po prekių išleidimo, patikrintos 17 596 prekės (2021 m. – 18 687 prekės) (2,63 proc. importo procedūrai deklaruotų prekių (2021 m. – 2,15 proc.)) ir papildomai priskaičiuota 19 mln. 165 tūkst. eurų importo mokesčių (2021 m. – 7 mln. 698 tūkst. eurų).

Papildomai stebimi prekių, kurių importui taikomi muitai, muitinės vertės pokyčiai. Vidutinė muitinė vertė prekės vienetui 2022 m., palyginti su 2021 m., padidėjo 70 proc. (nuo 0,87 eurų/kg iki 1,48 eurų/kg), tuo tarpu importo srantai sumažėjo 31 procentu.

Spartaus elektros, dujų, naftos ir kitų prekių kainų kilimo periodu, kurį sąlygojo Rusijos invazija į Ukrainą, prekių (be žalios naftos) vieneto vidutinė muitinė vertė, palyginti su 2021 m.,

padidėjo 76 proc. (nuo 0,63 Eur/kg iki 1,11 Eur/kg), o importo apimtys sumažėjo 34 procentais. Toks didelis prekės vieneto vidutinės muitinės vertės padidėjimas ir prekės kiekio sumažėjimas yra sąlygotas objektyvių veiksnių: vykdomų sankcijų politikos, energetinių resursų ES pertvarkymo, maisto tiekimo saugumo užtikrinimo ir kt.

Naudotų transporto priemonių importas išliko prioritetine muitinio įvertinimo kontrolės sritimi, buvo nuosekliai tęsiami 2018 m. pradėto muitinio įvertinimo proceso peržiūros ir atnaujinimo darbai, skatinant asmenis sąžiningai deklaruoti muitinę vertę, tuo prisidedant prie šešėlinio verslo užkardymo. Vykdomų priemonių dėka, pritaikius kitus muitinio įvertinimo metodus muitinio įforminimo metu, papildomai apskaičiuota per 4 mln. eurų importo mokesčių, t. y. dvigubai daugiau, palyginti su mokesčiais, kuriuos galima buvo apskaičiuoti, pripažinus sandorio vertes pagal importuotojų pateiktas apgaulingas sąskaitas faktūras.

Nors naudotų automobilių importo srautas iš JAV per metus sumažėjo 9 proc., dėl taikomų muitinės kontrolės priemonių ir augančio importuotojų sąžiningumo vidutinė vieno importuoto automobilio muitinė vertė padidėjo 18 procentų. Importo sraute pastebimas naudotų transporto priemonių srautas iš JK, iš dalies padengiantis bendrojo importo srauto mažėjimą. Pažymėtina, kad iš JK importuojami naudoti automobiliai yra dešiniavairiai ir didžioji jų dalis (2/3) skirta ardymui, todėl jų vertė kur kas mažesnė nei automobilių, įvežtų iš JAV.

Minėtina teigiama tendencija – tam tikri asmenys gerokai dažniau ir nuolat deklaruoja muitinei sandorio vertę, t. y. tikrąją faktiškai sumokėtą ar mokėtiną kainą už automobilį, parduodamą eksportui į Sąjungos teritoriją, kuri, atlikus tikrinimą, muitinei yra priimtina. 2022 m. sandorio vertės metodas muitinio įforminimo metu taikytas 77 proc., 2021 m. – 69 proc. (2020 m. – tik 12 proc.). Darytina išvada, kad didžiąja dalimi atvejų transporto priemonių muitinė vertė deklaruojama pagrįdžiant realią įsigijimo kainą.

2.6. Netarifinių priemonių taikymas

Pasaulio muitinių veikloje tarifinių (susijusių su muitų ir kitų mokesčių taikymu bei jų lengvatomis) ir netarifinių užsienio prekybos reguliavimo metodų santykis kinta. Vis svarbesnę reikšmę įgyja netarifinių užsienio prekybos reguliavimo priemonių (prekybos politikos priemonių) taikymas. Tai į ES muitų teritoriją įvežamoms ir iš jos išvežamoms prekėms nustatyti draudimai, apribojimai ir specialieji reikalavimai, pagrįsti visuomenės dorovės, viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų sveikatos ir gyvybės apsaugos, aplinkos apsaugos, nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugos, žuvų išteklių apsaugos, ekonominių interesų apsaugos ir kitais reikalavimais.

Sankcijos

Muitinė, nuo 2022 m. kovo 1 d. įgyvendindama ES nustatytas sankcijas Rusijos Federacijai ir Baltarusijos Respublikai, sustiprino eksportuojamų, importuojamų ir tranzitu gabenamų prekių kontrolę. Nuo 2022 m. kovo 1 d. iki 2023 m. sausio 1 d. muitinė apie 20 tūkst. kartų neišleido prekių importo, eksporto, tranzito procedūroms, kai šalis siuntėja arba gavėja buvo Rusijos Federacija, apie 7 tūkst. kartų neišleido prekių importo, eksporto, tranzito procedūroms, kai šalis siuntėja arba gavėja buvo Baltarusijos Respublika, neleido atvykti į šalį daugiau nei 6 330 transporto priemonių, registruotų Baltarusijos Respublikoje ar Rusijos Federacijoje, pradėjo apie 90 tyrimų dėl galimai su sankcijomis nustatytų draudimų pažeidimų, taip pat 700 asmenų administracinių nusižengimų teisenų už nustatytų ribojamųjų priemonių nesilaikymą.

Intelektinė nuosavybė

Pagal Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos steigiamosios konvencijos nuostatas, intelektinė nuosavybė apima teises, susijusias su literatūros, meno ir mokslo kūriniais, artistų vaidybine veikla, fonogramų įrašais, radijo ir televizijos laidomis, visų žmogaus veiklos sričių išradimais, moksliniais atradimais, pramoniniais pavyzdžiais (dizainu), prekių ir paslaugų ženklais, firmų vardais ir kitais komerciniais žymenimis, taip pat kitas panašaus pobūdžio teises.

Intelektinės nuosavybės teisių (toliau – INT) apsaugos srityje atliktas 13 681 patikrinimas (2021 m. – 2 851). Išnagrinėti 37 nacionaliniai prašymai dėl INT apsaugos, o iš kitų valstybių narių minėtu klausimu gauti 1 503 prašymai. Nustatyti 658 atvejai, kai prekės buvo sulaikytos dėl INT pažeidimų (2021 m. – 437). Sulaikyta 3 811 903 vnt. prekių (2021 m. – 133 510 vnt.).

CITES

Muitinė atliko 8 prekių sulaikymus (tiek pat, kiek ir 2021 m.), įgyvendinant Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvenciją (toliau – CITES).

1 lentelė. CITES kontrolė 2021–2022 m.

CITES kontrolė	2021 m.	2022 m.	Pokytis
Prekės, sulaikytos dėl CITES pažeidimų (atvejai)	8	8	-
Sulaikyta prekių	15 vnt.	8 vnt.	-7
	6396,21 kg	2277,4 kg	-4118,81 kg
Konfiskuota	3 vnt.	1 vnt.	-2
	11,21 kg	-	-11,21 kg

Kita

Vykdamas ne maisto produktų saugos ir atitikties kontrolę, 2022 m. atlikti 66 022 patikrinimai (2021 m. – 56 130 patikrinimų).

Vykdamas vaistinių preparatų įvežimo priežiūrą, 105 atvejais (2021 m. – 140) prekės buvo sulaikytos dėl nustatytų pažeidimų, tokiu būdu užkertant kelią saugumo reikalavimų neatitinkančių, suklastotų ir falsifikuotų farmacijos produktų, medicininių priemonių ir vakcinų patekimui į rinką.

2 lentelė. Vaistinių preparatų kontrolė 2021–2022 m.

Sulaikytos dėl pažeidimų	2021 m.	2022 m.	Pokytis
Vaistiniai preparatai	109 atvejai	87 atvejai	-22
	24 460 vnt.	23 445 vnt.	-1 015
	37,298 kg	48,033 kg	+10,735
	2,83 litrų	1,762 litrų	-1,068
Maisto papildai	31 atvejis	18 atvejų	-13
	288 vnt.	1 348 vnt.	+1 060
	0,5 kg	38,17 kg	+37,67

2.7. Ekstrastato sistema (importo ir eksporto procedūroms įformintos deklaracijos)

Importo procedūroms įforminta 410 971 muitinės deklaracija (palyginti su 2021 m. – 19,3 proc. mažiau), mažos vertės siuntų įformintos 4 440 367 deklaracijos (2021 m. nuo liepos 1 d. įformintos 2 117 684 deklaracijos). Eksporto procedūroms įforminta 618 591 muitinės deklaracija (3,1 proc. mažiau, palyginti su 2021 m.).

3 lentelė. Muitinės deklaracijos 2022 m.

Importas			Eksportas	
Standartinės deklaracijos		Prekių skaičius deklaracijose, pateiktose naudojant supaprastinimus	Standartinės deklaracijos	
Deklaracijų skaičius	Prekių skaičius		Deklaracijų skaičius	Prekių skaičius
378 351	702 149	59 762	618 591	1 368 993

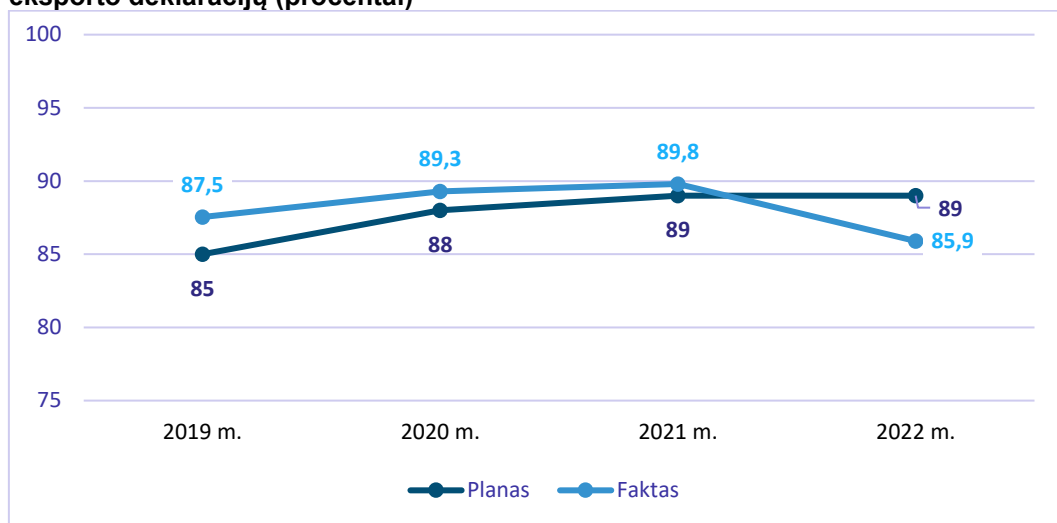
Muitinės deklaracijų įforminimo laikas

Nuo 2020 m. spalio 1 d. muitinėje taikomas centralizuotas importo ir eksporto (reeksporto) deklaracijų priėmimo ir apdorojimo procesas, kai importo ir eksporto (reeksporto) deklaracijas priima ir apdoroja kitas, mažiau užimtas, kitoje teritorinėje muitinėje veikiantis muitinės postas, o prekės pateikiamos verslininkui patogiausioje muitinės nustatytoje arba priimtinoje vietoje (poste). Šis pokytis įgyvendintas ir dėl antikorupecinių priemonių. Praėjus daugiau nei dvejiems metams nuo šio pokyčio įgyvendinimo, vertinami jo rezultatai ir tolesnio prekių deklaravimo proceso tobulinimo poreikiai.

2022 m. vidutinis deklaracijų, kurioms netaikytas muitinis tikrinimas, muitinio įforminimo laikas siekė 36,12 min. (2021 m. – 25,9 min.), vidutinis deklaracijų, kurioms taikytas dokumentinis tikrinimas – 153,81 min. (2021 m. – 131,81 min.), o vidutinis deklaracijų, kurioms taikytas prekių tikrinimas – 822,19 min. (2021 m. – 819 min.).

Muitinės deklaracijų tikrinimo laikai viršijo planuotus dėl sustiprintos muitinės kontrolės įvežamoms ir išvežamoms ES sankcionuotoms prekėms, muitinės informacinių sistemų trikdžių, taip pat, pastebėta, ir dėl asmenų delsimo pateikti prekes muitiniam tikrinimui.

3 grafikas. Importo ir eksporto deklaracijų, įformintų per 0–60 min., dalis tarp visų įformintų importo ir eksporto deklaracijų (procentai)

2.8. Intrastato sistema

2022 m. patvirtintos 71 399 Intrastato įvežimo statistinės ataskaitos (6,2 proc. daugiau nei 2021 m.) ir 53 428 Intrastato išvežimo statistinės ataskaitos (1,5 proc. mažiau nei 2021 m.).

Intrastato statistinių ataskaitų (toliau – IA) surinkimo efektyvumas palyginti su 2021 m., sumažėjo 0,4 procentinio punkto (2022 m. IA surinkimo efektyvumas sudarė 97,3 proc., o 2021 m. – 97,7 proc.).

Duomenys apie nustatytą prievolių teikti IA skaičių, patvirtintų IA skaičių pagal pateikimo būdus, Intrastato prievolių skaičių, neįvykdytų prievolių skaičių ir IA surinkimo efektyvumą pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Intrastato ataskaitos 2022 m.

Intrastato prievolių skaičius	Prievolių teikti IA skaičius	Patvirtinta IA				Nepateikusių IA prievolių skaičius	Neįvykdytų prievolių teikti IA skaičius		IA surinkimo efektyvumas (proc.)
		Bendras skaičius		Internetu	XML formatu		Įvežimas	Išvežimas	
		Įvežimas	Išvežimas						
8 953	113 987	71 399	53 428	96 356	28 471	1 067	1 861	1 173	97,3

2.9. Tranzito sistema

Muitinėje įforminta apie 853 tūkst. Sąjungos / bendrojo tranzito procedūrų (2021 m. – 1 mln. 68 tūkst.), atlikti 1 330 tyrimų dėl nebaigtų Sąjungos / bendrojo tranzito procedūrų (2021 m. – 3 529), iš jų 976 tyrimuose (2021 m. – 139 tyrimuose) pradėtos mokesčių išieškojimo procedūros.

Per ataskaitinį laikotarpį į TIR sistemą priimta 13 naujų vežėjų įmonių (2021 m. – 11). Iš viso TIR sistemoje yra 718 Lietuvos vežėjų įmonių.

3. ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA

3.1. Asmenų konsultavimas

Muitinės departamentas teikia konsultacijas asmenims apie muitinės įgyvendinamų teisės aktų taikymą. Kreiptis konsultacijos galima tiesiogiai (telefonu, raštu arba rašant elektroniniais adresais info@lrmuitine.lt ir muitine@lrmuitine.lt), taip pat interneto svetainės skyriaus „Klausimai“ poskyryje „Užduoti klausimą“ užpildžius nurodytą elektroninę formą, per Lietuvos Respublikos muitinės paskyrą socialiniame tinkle “Facebook”.

Kasdien informacijos telefonais vidutiniškai priimami 136 paklausimai žodžiu, elektroniniu paštu kasdien gaunama ir atsakoma vidutiniškai į 39 paklausimus. Iš viso Muitinės departamento informacijos teikimo kanalais 2022 metais gauta ir atsakyta į 43 906 paklausimus (2021 m. – į 31 238 paklausimus), iš jų e. pašto adresais info@lrmuitine.lt ir muitine@lrmuitine.lt gauti 9 785 elektroniniai paklausimai ir 34 121 paklausimas informacijos teikimo telefonais (8 5) 266 5000 ir (8 5) 266 5001). 2022 m. vykdant projektą „Vieningo informavimo ir konsultavimo tinklo sukūrimas muitinės klientams“ (toliau – VIKIS) sukurta vidinė informacijos teikimo muitinės darbuotojams telefono linija (8 5) 266 5002.

Didžiausią kiekį muitinės informacijos elektroniniu paštu gautų rašytinių paklausimų ir skundų sudarė klausimai dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje reglamento (ES) Nr. 833/2014 ir dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos išitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, reglamento (EB) Nr. 765/2006 nuostatų taikymo įvežant į ES, išvežant ar tranzitu gabenant prekes per Lietuvos Respublikos pasienio kontrolės punktus. Nemažą dalį gautų paklausimų muitinės informacijos teikimo telefonais sudarė klausimai dėl pašto ir smulkių siuntų deklaravimo iMDAS priemonėmis, dėl asmenų registravimosi Bendro naudotojų valdymo portale (BAP), dėl prašymų teikimo per Muitinės leidimų sistemą (MLS) Ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo (EORI) kodui gauti, siuntomis gabenamų prekių apmokestinimo, prekių importo iš trečiųjų šalių, muitinės procedūrų vykdymo ir kiti su muitinės veikla susiję klausimai.

3.2. Asmenų, pageidaujančių teikti atstovavimo muitinėje paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje, egzaminavimas

Muitinės mokymo centre (toliau – MMC) teikiama administracinė paslauga – vykdyti asmenų, pageidaujančių teikti atstovavimo muitinėje paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje, kvalifikacinius egzaminus. 2022 m. 307 asmenys registravosi laikyti kvalifikacinį egzaminą, 81 asmeniui suteikta profesinė kvalifikacija (2021 m. – 139 asmenims). Už MMC teikiamą kvalifikacinio egzamino teorinės ir praktinės dalių laikymo paslaugą į valstybės biudžetą sumokėta 17 tūkst. 25 eurai valstybės rinkliavos (2021 m. – 22 tūkst. 57 eurai).

3.3. Muitinės konsultacinio komiteto ir jo regioninių pakomitečių veikla

Konsultacijoms su valstybės institucijomis, įstaigomis, verslo ir visuomenės atstovais muitinės įgyvendinamų teisės aktų rengimo, taikymo praktikoje ir kitais aktualiais verslui muitinės veiklos klausimais vykdyti muitinėje sudarytas Muitinės konsultacinis komitetas (toliau – MKK). Plėtojant ryšius su verslo organizacijomis, siekiama, kad verslo asociacijos aktyviai dalyvautų MKK ir jo regioninių pakomitečių veikloje.

2022 m. įvyko 11 MKK (2021 m. – 17 MKK) ir jo pakomitečių teritorinėse muitinėse posėdžių.

Dominuojanti posėdžių tema – sankcijos Rusijai ir Baltarusijai dėl pradėto karo Ukrainoje. Taip pat posėdžiuose buvo aptariami muitinio įvertinimo, tarifinės informacijos klausimai, pristatytas VIKIS projektas, dvejopos paskirties prekių kontrolės muitinėje organizavimas ir kt. klausimai.

MKK Tarybos protokoliniu sprendimu 2022 m. buvo sudaryta bendra muitinės specialistų ir verslo atstovų darbo grupė verslui probleminiams ir prioritetiniams muitinės veiklos klausimams nustatyti. Nustačius pagrindinius probleminius klausimus, buvo sudaryti 3 bendri darbo pogrupiai šiems klausimams nagrinėti: IT sistemų ir skaitmeninės srities klausimų koordinavimo pogrupis, Administracinės atsakomybės srities klausimų koordinavimo pogrupis ir Verslo sąlygų gerinimo bei supaprastinimo srities klausimų koordinavimo pogrupis.

IT sistemų ir skaitmeninės srities klausimų koordinavimo pogrupyje pateikti siūlymai pristatyti MKK 2023 m. muitinėje vykdomus IT projektus, parengti pavyzdinį IT sistemų diegimo planą, kuriame būtų numatytos komunikavimo su verslu priemonės, pristatyti Garantijų valdymo sistemos diegimą, numatant bendrą komandų formavimą, planuojamame projekte „Mano muitinė“ atlikti verslo poreikių analizę.

Administracinės atsakomybės srities klausimų koordinavimo pogrupyje nagrinėti klausimai dėl administracinės atsakomybės taikymo praktikų suvienodinimo teritorinėse muitinėse.

Verslo sąlygų gerinimo ir supaprastinimo srities klausimų koordinavimo pogrupyje pasiūlyta pristatyti MKK planuojamą muitinės postų pertvarką, peržiūrėti techninių reikalavimų muitinės

sandėlių bei laikinojo saugojimo sandėliui įrengimui ir išplanavimui tikslingumą, didinti privalumus ir supaprastinimus AEO statuso turėtojams, aptartas TIR įgaliotojo siuntėjo projekto įgyvendinimas.

3.4. Įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo statuso suteikimas

AEO statusas – aukščiausias muitinės pripažįstamas asmens patikimumo įrodymas. AEO statusas asmenims nėra privalomas, t. y. įmonės pačios apsisprendžia, ar turėti šį statusą, ar ne.

2022 m. išnagrinėti ir priimti 6 Lietuvos Respublikos juridinių asmenų pateikti prašymai suteikti AEO statusą. AEO leidimai išduoti 5 Lietuvos Respublikos asmenims (2021 m. – 15 Lietuvos Respublikos asmenų).

Siekiant įsitikinti, kaip AEO leidimų turėtojai laikosi teisės aktų nustatytų reikalavimų, nuolat atliekama AEO leidimų turėtojų priežiūra. Ataskaitiniu laikotarpiu įformintos 32 priežiūros ataskaitos, pagal kurias įsitikinta, kad tikrinti asmenys atitinka AEO statuso reikalavimus.

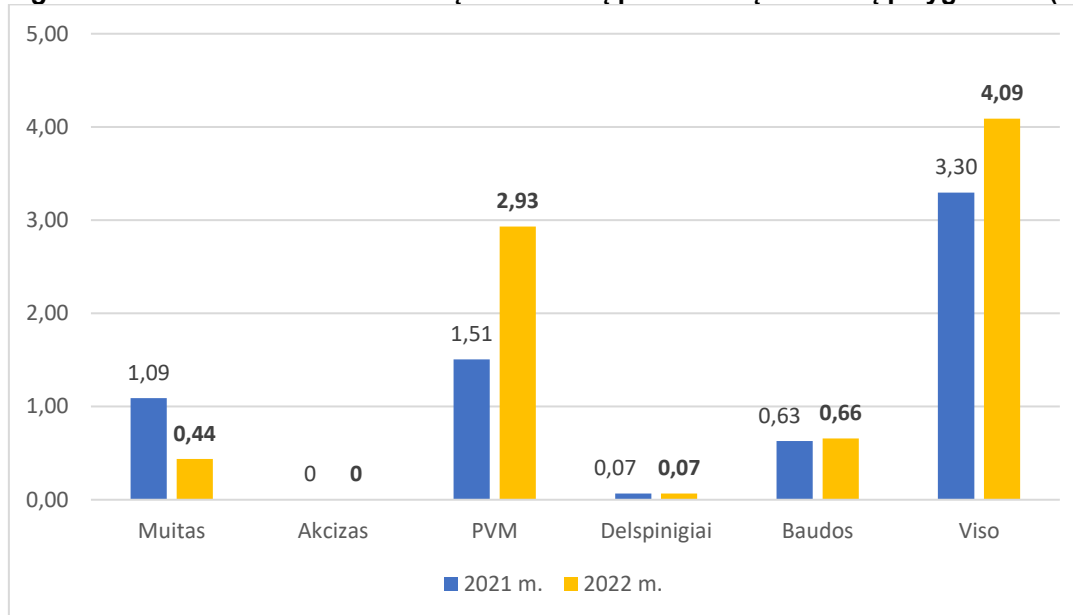
Galiojančius AEO sertifikatus 2022 m. turėjo 189 Lietuvos Respublikos asmenys (2021 m. – 185).

3.5. Ūkio subjektų veiklos patikrinimai

Informacija asmenims apie reikalavimus, taikytinus muitų teisės aktais reglamentuojamai veiklai, muitinės vykdomus patikrinimus, taip pat kita aktuali informacija skelbiama muitinės interneto svetainėje (rubrika „Administracinė informacija“ -> „Ūkio subjektų priežiūra“).

2022 m. atlikti 276 Lietuvos Respublikos asmenų ūkinės ir komercinės veiklos, susijusios su muitų ir kitų teisės aktų taikymu, patikrinimai, iš kurių – 99 mokesčiai patikrinimai, 3 patikrinimai dėl bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) priemonių, 174 tiksliniai muitiniai patikrinimai. Iš atliktų 99 mokesčių patikrinimų 79 atvejais nustatyti pažeidimai.

4 grafikas. 2021 m. ir 2022 m. atliktų mokesčių patikrinimų rezultatų palyginimas (mln. eurų)

Pagal nustatytų pažeidimų pobūdį daugiausia papildomai priskaičiuota mokesčių dėl neteisingai deklaruotos muitinės vertės (3 693 133 eurų, arba 90 proc.).

Vidutiniškai vieno mokesčio patikrinimo metu papildomai priskaičiuota 41 315,9 euro muitų, mokesčių ir su jais susijusių sumų (2021 m. – 27 691,9 euro).

3.6. Supaprastinti mokesčiai patikrinimai

Kontroliuojant importuojamų prekių muitinį įvertinimą ir vykdant tarifinio reguliavimo priemonių taikymo kontrolę po prekių išleidimo, patikrinta 27 929 prekių deklaravimo muitinei

teisingumas. Atlikus tikrinimus, papildomai priskaičiuota 31 mln. 356 tūkst. eurų mokesčių (2021 m. patikrinta 29 015 prekių ir priskaičiuota 13 mln. 79 tūkst. eurų).

Daugiausia patikrinta prekių dėl muitinės vertės. Patikrinimų metu papildomai priskaičiuota 19 mln. 165 tūkst. eurų.

5 lentelė. Papildomai priskaičiuoti mokesčiai po muitinio įforminimo 2021–2022 m.

Atlikti tikrinimai	2021 m.			2022 m.		
	Tikrintų prekių skaičius	Supaprastintų mokesčių patikrinimų, įregistruojant mokesčių nepriemoką, skaičius	Papildomai priskaičiuota mokesčių suma, Eur	Tikrintų prekių skaičius	Supaprastintų mokesčių patikrinimų, įregistruojant mokesčių nepriemoką, skaičius	Papildomai priskaičiuota mokesčių suma, Eur
Dėl muitinės vertės	18 687	1 390	7 697 772	18 223	1 494	19 164 958
Dėl klasifikavimo	3 862	247	371 989	3 533	192	735 774
Dėl kilmės	2 649	38	135 259	1 906	85	154 485
Dėl kitų tarifinio reguliavimo priemonių taikymo teisingumo	3 817	242	4 874 283	4 267	395	11 301 004
Iš viso	29 015	1 917	13 079 303	27 929	2 166	31 356 221

3.7. Asmenų skundų ir prašymų nagrinėjimas

Skundų ir prašymų nagrinėjimas Muitinės departamente

Muitinės departamente gautas 231 skundas, priimti 309 sprendimai (bendra mokesčių suma – 5 582 616 eurų (2021 m. – 16 550 tūkst. eurų), iš jų:

- patvirtinti teritorinės muitinės sprendimą arba skundą atmesti kaip nepagrįstą – 56 (bendra suma – 1 318 215 eurų (2021 m. – 3 566 tūkst. eurų);
- pavesti teritorinei muitinei atlikti pakartotinį patikrinimą ir priimti naują sprendimą arba grąžinti teritorinei muitinei nagrinėti iš naujo – 29 (bendra suma – 388 496 eurų (2021 m. – 8 223 tūkst. eurų);
- iš dalies patvirtinti ar panaikinti teritorinės muitinės sprendimą – 7 (bendra suma – 292 751 euras (2021 m. – 40 tūkst. eurų);
- skundą laikyti nepaduotu ir grąžinti jį mokesčių mokėtojui arba palikti skundą nenagrinėtu – 10 (bendra suma – 8 822 eurai (2021 m. – 3 883 eurai);
- pakeisti teritorinės muitinės sprendimą – 32 (bendra suma – 353 165 eurai (2021 m. – 4 583 tūkst. eurų);
- panaikinti teritorinės muitinės sprendimą arba patenkinti skundą – 10 (bendra suma – 730 754 eurai (2021 m. – 133 tūkst. eurų);
- kiti (dėl skundo trūkumų pašalinimo, termino skundui paduoti atnaujinimo, skundo nagrinėjimo sustabdymo) – 165 (bendra suma – 2 490 413 eurų (2021 m. – 219).

Muitinės interesų atstovavimas teismuose administracinėse ir civilinėse bylose

32 Muitinės departamento sprendimai apskųsti Mokestinių ginčų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Mokestinių ginčų komisija), 29 – pirmos instancijos teismams ir 14 – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Muitinės departamentas Vilniaus apygardos administraciniam teismui apskundė 3 Mokestinių ginčų komisijos sprendimus.

Teismuose ir Mokestinių ginčų komisijoje vyko 130 posėdžių.

Sprendimai priimti 89 bylose.

Pirmos instancijos teismuose (apygardų administraciniuose teismuose) išnagrinėtos 33 bylos, iš jų laimėtos 28 bylos (bendra suma – 4 259 202 eurai), 2 bylos grąžintos nagrinėti iš naujo (sprendimas apskųstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui), 1 byloje iš dalies

panaikintas Muitinės departamento sprendimas (apskųstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui) ir 2 bylos pralaimėtos (suma – 50 051 euras).

Apygardos teisme viena byla laimėta. Taip pat išnagrinėtos 3 bylos, kuriose Muitinės departamentas buvo trečiuoju asmeniu.

Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme išnagrinėta 19 bylų, iš jų laimėta 11 bylų (bendra mokesčių suma – 2 827 764 eurai), 7 bylos gražintos pirmos instancijos teismui, Mokestinių ginčų komisijai arba muitinei nagrinėti iš naujo (bendra suma – 598 886 eurai). Panaikintas 1 Muitinės departamento sprendimas (suma – 54 280 eurų; šiuo sprendimu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pakeitė iki tol susiformavusią praktiką).

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme išnagrinėta 1 byla ir priimtas sprendimas, kuriuo patvirtinta Lietuvos Respublikos muitinės pozicija.

Mokestinių ginčų komisijoje išnagrinėtos 32 bylos, iš jų 25 bylos laimėtos (bendra suma – 4 073 491 euras), 6 bylos gražintos Muitinės departamentui nagrinėti iš naujo (bendra suma – 187 250 eurų), 1 byloje Muitinės departamento sprendimas panaikintas (suma – 4 340 eurų; Mokestinių ginčų komisijos sprendimas apskųstas Vilniaus apygardos administraciniam teismui).

Lietuvos administracinių ginčų komisijoje išnagrinėtos 3 bylos, iš kurių 1 laimėta, 2 bylos gražintos nagrinėti iš naujo.

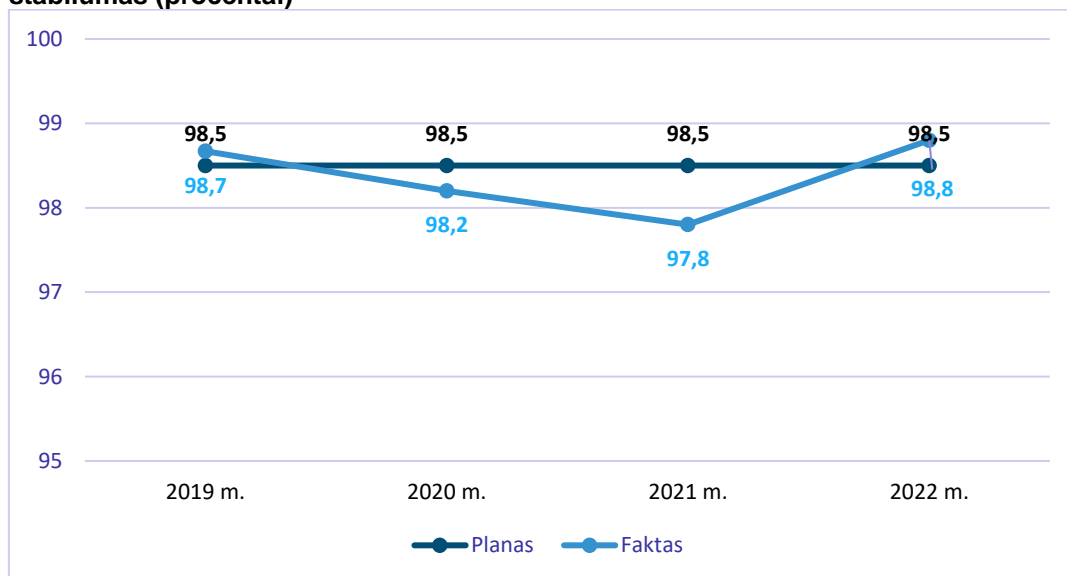
4. KOKYBIŠKŲ MUITINĖS ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ UŽTIKRINIMAS

4.1. Integruotos muitinės informacinės sistemos priežiūra

Integruotos muitinės informacinės sistemos posistemių ir kitų muitinės informacinių sistemų (toliau – MIS) priežiūrą ir palaikymą vykdo Muitinės informacinių sistemų centras, centralizuotai valdydamas muitinės teikiamas informacinių technologijų paslaugas ir organizuodamas sutarčių su priežiūros ir palaikymo paslaugų teikėjais įgyvendinimą. Priežiūros ir palaikymo darbus siekiama atlikti kuo mažiau trikdančiomis MIS posistemių darbą ir jos vartotojų veiklą.

Įgyvendinant valstybės informacinių išteklių konsolidavimo politiką ir siekiant užtikrinti ilgalaikį MIS veikimo stabilumą, kuris pastaraisiais metais mažėjo dėl senstančios techninės infrastruktūros, į Valstybės informacinių technologijų centro infrastruktūrą migruoti, perkelti, naujai instaliuoti 92 serveriai.

5 *grafikas*. Importo, eksporto ir tranzito deklaracijų apdorojimo sistemų nepertraukiamo darbo laiko stabilumas (procentai)

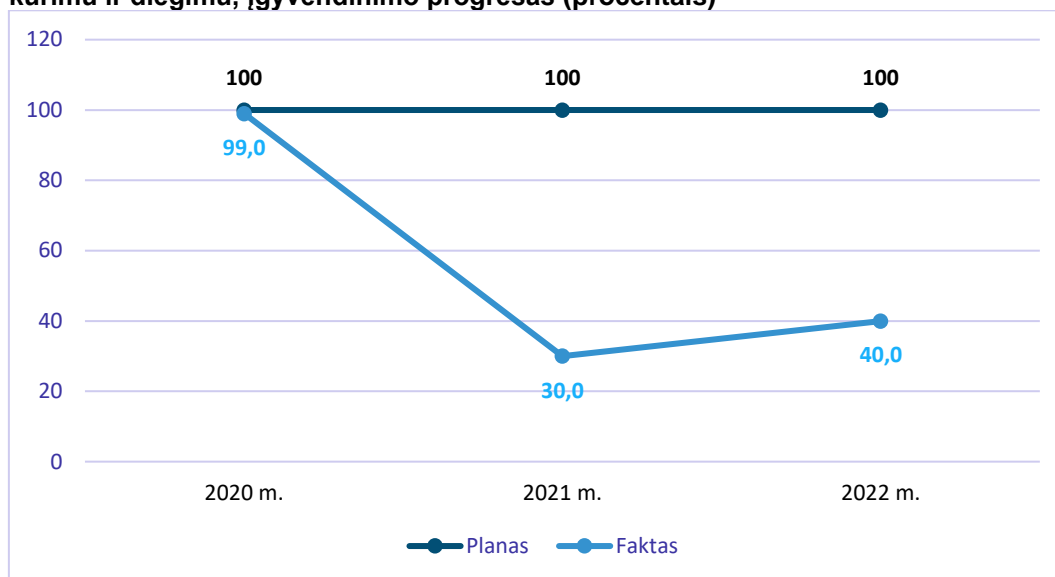

4.2. E-muitinės tobulinimas

Veiklos skaitmeninimas, naujos Integruotos muitinės informacinės sistemos versijos,

atitinkančios ES elektroninės muitinės reikalavimus, nustatytus Sąjungos muitinės kodekso Darbo programoje (Komisijos sprendimas (ES) 2019/2151) ir Daugiamečiame strateginiame e-muitinės sukūrimo plane (MASP-C 2019; Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 70/2008/EB), kūrimas išliko vienu iš 2022 m. veiklos uždavinių.

6 grafikas. Darbo programos, susijusios su Sąjungos muitinės kodekse numatytų elektroninių sistemų kūrimu ir diegimu, įgyvendinimo progresas (procentais)

Darbo programos, susijusios su Sąjungos muitinės kodekse numatytų elektroninių sistemų kūrimu ir diegimu, įgyvendinimo progresas 2022 m. – 40 procentų. Iš suplanuotų įdiegti 5 sistemų (pranešimas apie atvykimą (toliau – NA), pranešimas apie pateikimą (toliau – PN), laikinasis saugojimas (toliau – TS), nacionalinės specialiosios importo procedūros (toliau – SP IMP) ir nacionalinės importo sistemos naujovinis (toliau – NIS)), įdiegtos dvi (PN ir AN), likusių 3 elektroninių sistemų diegimas nukeltas į kitus metus, be to, dėl TS ir NIS numatytos įgyvendinimo išimtys, patvirtintos Komisijos įgyvendinimo sprendimais (ES) 2023/236 ir (ES) 2023/237.

2022 m. buvo tobulinti esami MIS posistemiai (Muitinės deklaracijų apdorojimo sistema (toliau – MDAS), tarifinio reguliavimo srities sistemų grupė (toliau – TARES), Mokesčių apskaitos ir kontrolės informacinė sistema (toliau – MAKIS), Bendrojo naudotojo valdymo sistema (toliau – BAP), Lietuvos muitinės duomenų saugykla (toliau – LMDS), Muitinės leidimų sistema (toliau – MLS) ir Rizikos įvertinimo kontrolės sistema (toliau – RIKS), Numerių atpažinimo sistema (toliau – NAS), kurti nauji posistemiai – Prekių pateikimo muitinės kontrolei sistema (toliau – PPMKS) ir Vieningo informavimo ir konsultavimo sistema (toliau – VIKIS), diegtos sąsajos duomenų mainams tarp MIS ir išorinių informacinių sistemų.

MDAS pakeitimai susiję su elektroninio eksporto manifesto formalumais, deklaracijų duomenų elementų taisymu po jų muitinio įforminimo, ištestuotos AB "Lietuvos paštas" teikiamos Pašto siuntų importo deklaracijos, įdiegtas muitinės rizikos vertinimas Pridėtinės vertės mokesčio gražinimo užsienio keleiviui (TAX FREE) deklaracijoms, parengtos priemonės draugiškoje aplinkoje tvarkyti MDAS naudotojo grafinėje sąsajoje atvaizduojamą tekstą ir laukų pavadinimus, įskaitant tuos atvejus, kai atliekamas vertimas, pakeista MDAS duomenų bazė ir į ją migruojami sukaupti duomenys.

TARES sukurta nauja aplikacija – RETRIS, kurios dėka galima identifikuoti klaidingus tarifines informacijos naudojimo atvejus praeityje.

MAKIS migruota į naują platformą ir pritaikyta darbui su nauju Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos (PLAIS) moduliui, garantijų valdymas atskirtas į naują Garantijų valdymo sistemą, rengtasi jos diegimui.

BAP patobulinimai sudarė galimybę juridinio asmens vadovui ar kitam įgaliotam asmeniui, registruotam BAP, savo atstovavimą patvirtinti elektroninėmis priemonėmis, naudotojui, kuris pildo registracijos užklausą be tapatybės patvirtinimo per Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformoje (toliau – VIISP) arba EK centriniam portale, išsiųsti registracijos patvirtinimo užklausą el. paštu ir vienkartiniam prisijungimui sugeneruoti vienkartinio panaudojimo raktą, elektroninėmis

priemonėmis tapatybę patvirtinti ir Europos Sąjungos piliečiams.

MLS papildytas naujais su muitinės formalumų prekėms atlikimu susijusiais prašymais ir suteikiamais leidimais, atnaujintas funkcionalumas, skirtas išorinių naudotojų (asmenų) informavimui, parengti MLS duomenys periodiniam įkėlimui į LMDS.

EK parengtų specifikacijų pagrindu atnaujintas RIKS funkcionalumas, būtinas sąveikai su SMK Darbo programoje nustatyta Importo kontrolės sistema (ICS2 R2), įskaitant naujų deklaracijų, gaunamų iš ICS2 R2, rizikos vertinimą. Kitas RIKS funkcionalumas optimizuotas tokiu būdu, kad kai rizikos įvertinimui vienu metu pateikiama labai daug pranešimų, rizikos įvertinimas vykėtų kaip galima greičiau ir efektyviau, pradedant deklaracijų apdorojimo procesą nedelsiant arba su kuo mažesniu uždelsimu.

Tobulinant NAS, atnaujintos vaizdo kameros ir kita įranga, sukonfigūruota programinė įranga.

Naujai kuriamoje PPMKS sukurti funkcionalumai priimti, registruoti (atšaukti) pranešimus apie laivo (orlaivio) atvykimą (AN) ir prekių pateikimą (PN) visoms transporto rūšims ir visų muitinės operacijų deklaruojamoms prekėms, sukurtas unikalus AN ir PN registracijos numerio suteikimo algoritmas, atsižvelgiant į AN pateikimą daugiau nei vienoje valstybėje narėje ir to paties AN ir (arba) PN panaudojimo kelioms skirtingoms muitinės operacijoms (deklaracijoms) būtinybę, sudaryti galimybę formuoti užklausas (ataskaitas) apie muitinei pateiktų PN prekių siuntų muitinio įforminimo būsenas, pateiktus susijusius dokumentus ir (arba) duomenis (prieš tai bei po to sekusius muitinės kontrolės veiksmus ir jų rezultatus).

2022 m. užbaigti VIKIS diegimo darbai, skirti pagerinti informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimą muitinėje: skaitmenizuotas informavimo ir konsultavimo proceso valdymas, įgyvendintas vieningo informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimas taikant „Vieno langelio“ principą, sukurta specialius reikalavimus atitinkanti darbo aplinka, pritaikytos inovatyvios technologinės priemonės (sukurtas skambučių (kontaktų) centras).

Sudarytos galimybės atliktų e-muitinės tobulinimų duomenis kaupti LMDS ir nepertraukiamai formuoti susijusias ataskaitas, įdiegti LMDS naudotojų administravimo pakeitimai.

4.3. Informacijos sauga ir saugumas

Įgyvendinant reikalavimus elektroninės informacijos saugai ir kibernetiniam saugumui, atliktas MIS saugos atitikties ir rizikos vertinimas, įvykdytos kibernetinių incidentų imitavimo pratybos, atsparumo socialinės inžinerijos atakoms vertinimas, įvertinta MIS saugos atitiktis teisės aktams ir galimos rizikos, atlikta techninės ir programinės įrangos inventorizacija, patikrinta (įvertinta) MIS naudotojams suteiktų teisių ir vykdomų funkcijų atitiktis, gautos rekomendacijos MIS saugos atitikties ir rizikos vertinimo metu nustatytiems trūkumams šalinti, kurios šiuo metu yra įgyvendinamos.

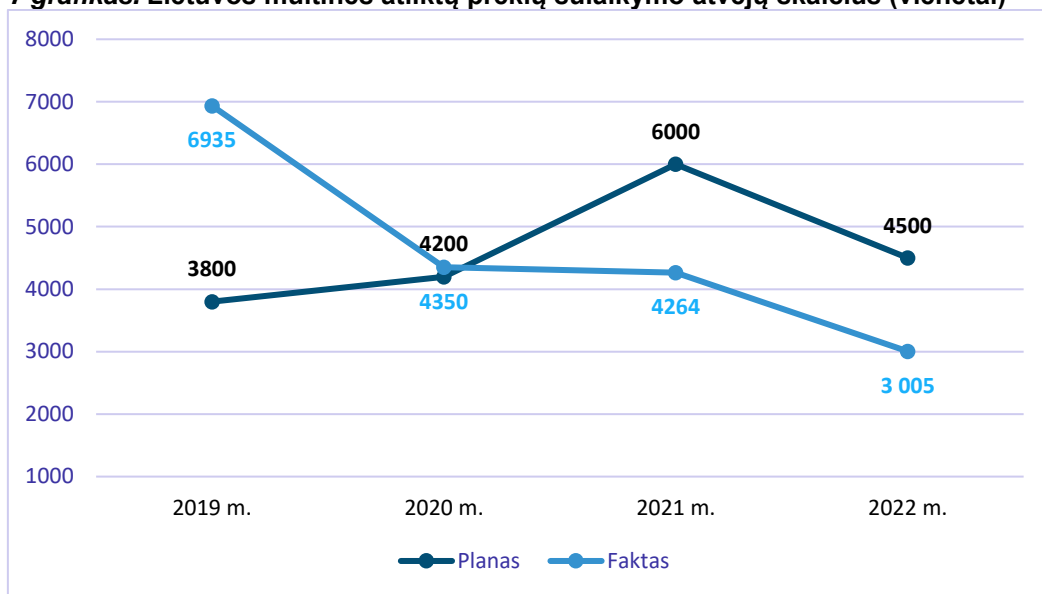
Įgyvendinant Informacinės visuomenės plėtros komiteto (toliau – IVPK) projektą „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui, ir jos valdymo įrankių sukūrimas“, visuomenei atverta 10 muitinės duomenų rinkinių.

5. KOVA SU NETEISĖTA PREKIŲ APYVARTA

5.1. Prekių sulaikymai

Dėl muitų teisės aktų pažeidimų muitinės pareigūnai sulaikė prekių, kurių preliminari vertė 43,8 mln. eurų. Vidutinė prekių vertė vieno sulaikymo metu 5 tūkst. eurų (2021 m. – 21 tūkst. eurų). Surašyti 1 599 prekių sulaikymo protokolai (2021 m. – 1 101). 2022 m. iš viso muitinė atliko 3 005 vnt. prekių sulaikymus (atvejų skaičius) (2021 m. – 4264).

7 grafikas. Lietuvos muitinės atliktų prekių sulaikymo atvejų skaičius (vienetai)

2022 m. akcizinių prekių sulaikymo atvejų (1915), palyginti su 2021 m. tuo pačiu laikotarpiu (2150), nustatyta 11 proc. mažiau, vertė sumažėjo 33,3 mln. eurų. Tuo pačiu laikotarpiu 2021 m. sulaikytų akcizinių prekių vertė siekė 82,5 mln. eurų. Pažymėtina, kad 2021 m. buvo rekordiniai akcizinių prekių sulaikymo kiekiai per visą atkurtos muitinės veiklos laikotarpį.

Prekių sulaikymo atvejų skaičiaus sumažėjimui 2022 m. turėjo įtakos dėl nelegalių imigrantų ir nepaprastosios padėties Lietuvos Respublikoje paskelbimo sustiprinta sienų su trečiosiomis šalimis kontrolė, taikomos sankcijos Rusijai ir Baltarusijai. Įvedus sankcijas Baltarusijai, ženkliai sumažėjo krovininio transporto srautai ir pakito jais gabenamų prekių sudėtis (pvz., dėl sankcijų nebevežama mediena, anksčiau buvusi bene populiariausia priedangos preke nelegaliems rūkalams), pasikeitė ne tik gabenamos kontrabandos kiekiai, bet ir būdai. Anksčiau didžioji kontrabandos dalis buvo įvežama ypač dideliais kiekiais, krovininiu transportu, neretai po 200–500, net 1000 dėžių per kartą. Pastaruoju metu dažniau fiksuojami smulkiųjų vežėjų, lengvaisiais automobiliais nedideliais kiekiais gabenami rūkalai.

6 lentelė. 2021 m. ir 2022 m. sulaikytos prekės

Prekės	Sulaikymo atvejai		Kiekis		Preliminari vertė eurais	
	2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.
Cigaretės (vnt.)	1504	1486	449 389 722	173 159 939	76 673 968	31 899 233
Tabakas (kg)	24	7	60 118	10 877	5 693 501	1 332 389
Kaitinamasis tabakas (vnt.)	181	67	25 060	61352	3759	10554
Elektroninių cigarečių skystis (litrai)	28	12	108	11	2 635	1419
Alkoholis (litrai)	427	315	46 261	13 451	165 948	52 399
Naftos produktai (litrai; kg)	14	28	433	1 125	374	1 511
Narkotinės ir psichotropinės medžiagos ¹	202	136	453 276,2076 g 3 076 tabletės 1 vnt.	11 343,3215 g 1 866 tabletės 20 kapsulių grybų sporų 100 ml ir sintetinių kanabinoidų 200 ml	... ²	... ²
Grynieji pinigai	16	25	631 345	565 715	631 345	565 715

¹ Ikteisminių tyrimų duomenys

² Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vertė neskaičiuojama

Ginklai ir strateginės prekės	3	4	4 šoviniai. šaunamasis ginklas pistoletas be šovinių dėtuvės ir 3 B kategorijos šoviniai	Antikvarinis kapsulinis pistoletas -1 vnt. Revolveris ICEBERG GR205-1 Sraigtasparnio MI-171 išorinis laikiklis-1 Optika Tube TD50L (ginklo dalis, priedai)-1 vnt.	... ³	... ³
Kitos prekės ⁴	1736	886	x	x	3 591 773	9 926 725
Iš viso	4 135	2966	x	x	86 763 303	43 789 945

5.2. Sulaikytų prekių administravimas

Ataskaitiniu laikotarpiu III tipo atvirojo muitinės sandėlio pajamos sudarė 352 tūkst. 634,96 euro.

Į III tipo atvirąjį muitinės sandėlį priimta muitinės sulaikytų prekių už 16 mln. 748 tūkst. 812,80 euro pagal 2 740 pranešimų iš sulaikymą vykdžiusių muitinės įstaigų. Išlaiduota iš III tipo atvirojo muitinės sandėlio prekių už 21 mln. 76 tūkst. 730,71 euro. Per ataskaitinį laikotarpį buvo gauta ir vykdoma 3 611 sprendimų (nutarimai) dėl į III tipo atvirąjį muitinės sandėlį perduotų saugoti prekių. III tipo atvirojo muitinės sandėlio apskaitos programoje apskaityta 5 080 tokių prekių pozicijų. Gražinta prekių už 2 mln. 239 tūkst. 870,79 euro.

Gauti 4 175 informaciniai pranešimai ir 4 880 sprendimų iš kitų valstybės institucijų dėl prekių, neturinčių Sąjungos prekių muitinio statuso, sulaikymo. III tipo atvirojo muitinės sandėlio apskaitos programoje apskaitytos 5 637 tokių prekių pozicijos.

Realizuota prekių, neturinčių Sąjungos prekių muitinio statuso, už 306 tūkst. 168,24 euro. Buvo paskelbti 3 konkursai, 88 aukcionai.

Organizuoti 52 tabako gaminių, 1 alkoholio produkto, 1 narkotinės medžiagos, 1 medikamento ir 35 kitų prekių naikinimai.

7 lentelė. Sunaikintos nerealizuotos prekės 2022 m.

Eil. Nr.	Prekių kategorija, matavimo vienetai	Kiekis
1.	Tabako gaminiai (cigaretės), NAR	300 172 638
2.	Tabakas, KGM	88 181,541
3.	Alkoholio gaminiai, LTR	2 357,03
4.	Sąjungos prekių muitinį statusą turinčios prekės (maisto produktai, lengvųjų automobilių padangos, maišai, pakuotės, etiketės, mediniai padėklai ir kt.) KGM/NAR	13 679/859
5.	Sąjungos prekių muitinio statuso neturinčios prekės (įvairūs medikamentai, mediena, medžio plaušo plokštės, plokštės su izoliaciniu mineralinės vatos užpildu, pakuočių atraižos iš gofruoto kartono, anglies suodžių didmaišiai, kosmetika, CD diskai su filmais ir žaidimais, auto detalės ir kt.) KGM/MTQ/VNT	32 617,57/47/16 501
6.	Narkotinės ir psichotropinės medžiagos ir jų pirmtakai (prekursoriai) su pakuotėmis KGM	260
7.	Prekės, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teisę NAR/KGM/NPR	36 687/10,21/901
8.	Daiktiniai įrodymai NAR/KGM	1 519/3,95

³ Sulaikytų ginklų vertė nenurodyta.

⁴ Grynieji pinigai (kyšiai), metalai, transporto priemonės, technika, cukrus ir jo produktai, maisto produktai, vaistai, chemijos pramonės produktai, platus vartojimo prekės, saugomi gyvūnai ir augalai, kultūros vertybės ir kt.

Sunaikintų ir realizuotų prekių dalis nuo III tipo atvirajame muitinės sandėlyje apskaitomų prekių likučių – 73,9 proc. (planas – 20 proc.).

5.3. Kontrabandos užkardymas

Tabako gaminiai

Dėl savo geografinės ir ekonominės (skirtingų kainų lygių) padėties Lietuva yra nelegalių tabako gaminių tranzito, perkrovimo, laikino sandėliavimo ar pasirengimo tolesniam gabenimui į Vakarų Europos valstybes šalis.

Per ataskaitinį laikotarpį tabako gaminių, palyginti su tuo pačiu 2021 m laikotarpiu, sulaikyta 62 proc. mažiau (pažymėtina, kad 2021 m. buvo sulaikyti rekordiniai tabako gaminių kiekiai per visą atkurtos muitinės veiklos laikotarpį). Dėl neteisėto tabako ir tabako gaminių gabenimo pradėti 90 ikiteisminių tyrimų. Jų metu sulaikyta daugiau nei 171,2 mln. vnt. cigarečių, kurių vertė didesnė nei 31,9 mln. eurų.

Daugiausia – 54,5 proc. – tabako gaminių sulaikyta prie sienos su Baltarusija, šalies viduje – 45 proc., prie sienos su Rusija – 0,5 proc. Prie sienų su Latvija ir Lenkija ataskaitiniu laikotarpiu tabako gaminių nesulaikyta.

Alkoholis

Muitinėje buvo pradėtas 1 ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto disponavimo alkoholio produktais (2021 m. – 5).

Narkotinės ir psichotropinės medžiagos

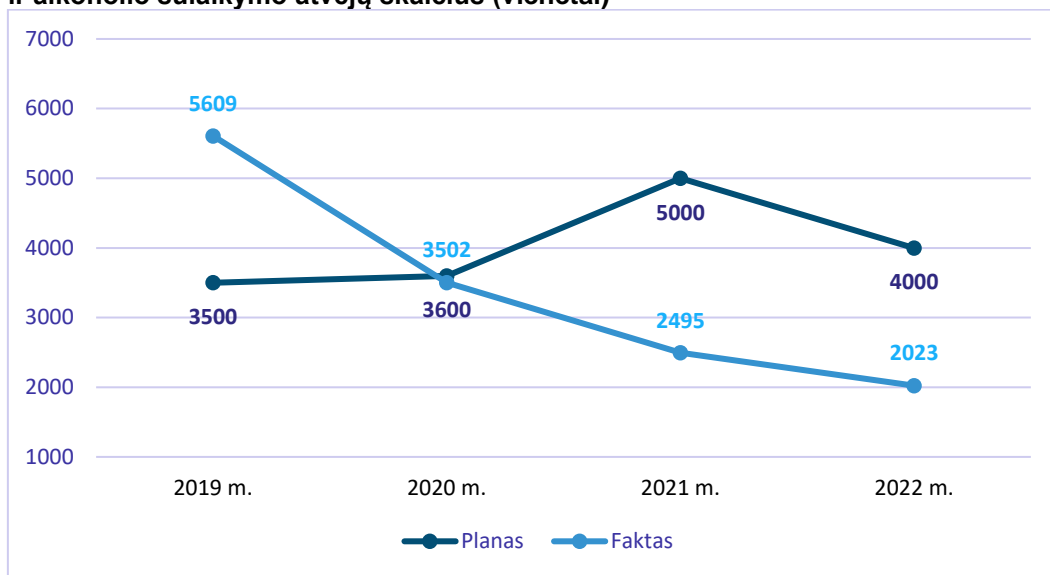
Muitinė pradėjo 136 ikiteisminius tyrimus dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrabandos ir neteisėto jų disponavimo (2021 m. – 202). Palyginti su 2021 m., 2022 m. pradėtų dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrabandos ir neteisėto jų disponavimo ikiteisminių tyrimų skaičius sumažėjo 32,7 procento.

Pradėtas 131 ikiteisminis tyrimas, kuomet paštu ar kurjerių tarnybomis buvo siunčiamos narkotinės ir psichotropinės medžiagos (palyginti su 2021 m. (196), iškeltų ikiteisminių tyrimų sumažėjo 33,16 proc.). Beveik 95 proc. sulaikytų siuntų, dėl kurių buvo pradėti ikiteisminiai tyrimai, buvo siunčiamos per Lietuvos paštą (2021 m. – 98 proc.), taip pat per UPS (5 atvejai), TNT (1 atvejis) ir DHL (1 atvejis).

Siunčiamose siuntose dažniausiai buvo aptinkamos medžiagos, kurių svoris buvo nuo 1 iki 10 gramų – 55 atvejai (42 proc.). Nuo 10 iki 100 gramų sveriančios medžiagos sudarė 35,1 proc. siuntomis siųstų medžiagų (46 atvejai). Daugiau nei 100 gramų ar mažiau nei 1 gramą sveriančios medžiagos buvo aptiktos panašiu dažnumu – atitinkamai 16 kartų (12,2 proc.) ir 14 kartų (10,7 proc.).

Kaip ir ankstesniais metais populiariausios siųstos medžiagos buvo LSD, MDMA, kanapės, medikamentai, turintys narkotinių ar psichotropinių medžiagų, amfetaminas. Pagal siunčiamas medžiagas kiekio atžvilgiu pirmavo kanapės, 1,4-butanediolis, sintetiniai kanabinoidai, MDMA, medikamentai, turintys narkotinių ar psichotropinių medžiagų, GBL.

8 grafikas. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų, jų pirmtakų (prekursorių), tabako (tabako gaminių) ir alkoholio sulaikymo atvejų skaičius (vienetai)

Kaip minėta, 2022 m. akcizinių prekių sulaikymo atvejų, palyginti su 2021 m. tuo pačiu laikotarpiu, nustatyta 11 proc. mažiau, sulaikymų vertė sumažėjo – 33,3 mln. eurų. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų, jų pirmtakų (prekursorių) 2022 m. taip pat buvo sulaikyta mažiau nei 2021 m. Tačiau pažymėtina, kad Muitinės kriminalinės tarnybos pareigūnams bendradarbiaujant su užsienio valstybių teisėsaugos institucijomis, pagal Muitinės kriminalinės tarnybos pareigūnų informaciją Lenkijoje sulaikyta 13 000 kg tabako ir 11 592 000 vnt. cigarečių, Prancūzijoje – 548 kg narkotinių ir psichotropinių medžiagų, Norvegijoje – 350 kg narkotinių ir psichotropinių medžiagų.

5.4. Ikteisminiai tyrimai

Muitinėje pradėtas 291 ikiteisminis tyrimas, tai yra 26 proc. mažiau nei 2021 m. tuo pačiu laikotarpiu (391).

Muitinėje pradėti 136 ikiteisminiai tyrimai dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrabandos ir neteisėto jų disponavimo (2021 m. – 202), 92 – dėl tabako gaminių kontrabandos ir (ar) neteisėto disponavimo (2021 m. – 136), 2 – dėl neteisėto disponavimo alkoholio produktais (2021 m. – 5), 61 – dėl kitų nusikaltimų (grynųjų pinigų, transporto priemonių, ginklų, jų dalių, šaudmenų ir kt.) (2021 m. – 48).

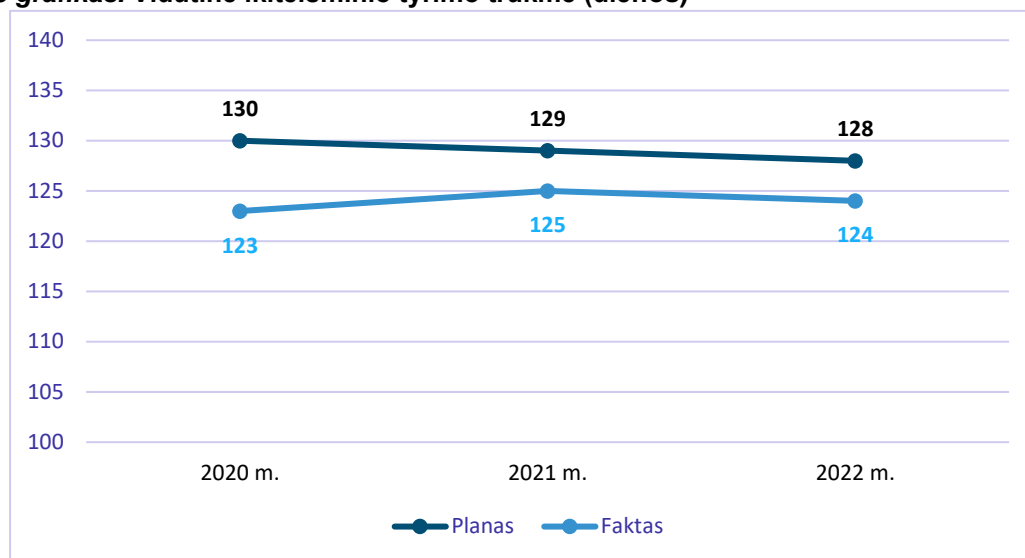
Daugiausia pradėta ir tirta ikiteisminių tyrimų (136) dėl narkotinių medžiagų kontrabandos, neteisėtos apyvartos (2021 m. – 202).

8 lentelė. 2021–2022 m. pradėta ikiteisminių tyrimų pagal LR BK straipsnius

LR BK straipsnis	Nusikalstamos veikos aprašymas	2021 m.	2022 m.	Pokytis, skaičiais (%)
199	Kontrabanda	342	259	– 83 (24%)
199 ²	Neteisėtas disponavimas akcizais apmokestinamomis prekėmis	28	15	–13 (46%)
200	Neteisėtas prekių ar produkcijos neišvežimas iš Lietuvos Respublikos	3	2	–1 (33%)

Vidutinė ikiteisminio tyrimo trukmė muitinėje – 124 dienos (2021 m. – 125 dienos).

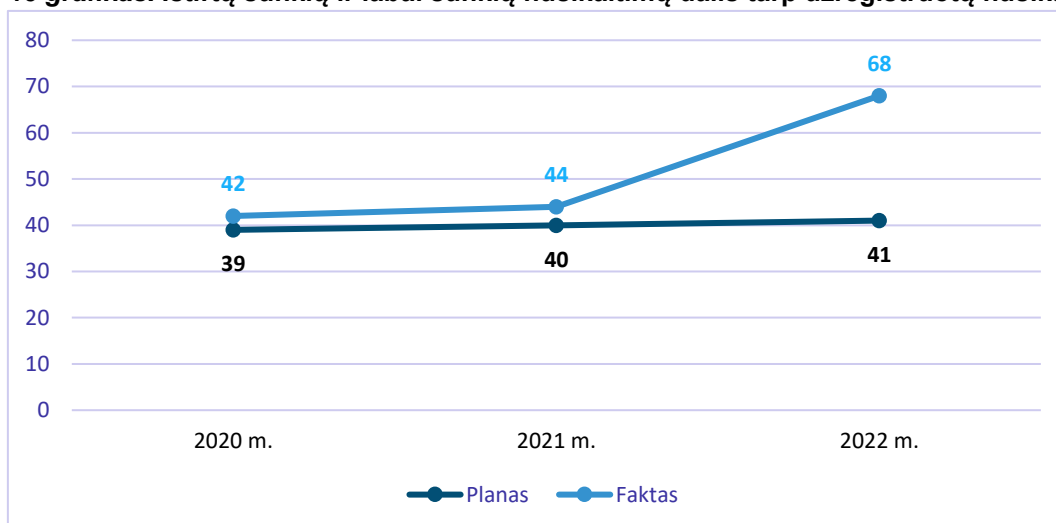
9 grafikas. Vidutinė ikiteisminio tyrimo trukmė (dienos)

Pastaba. Vertinimo kriterijus „Vidutinė ikiteisminio tyrimo trukmė“ planinę reikšmę turi nuo 2020 m.

Muitinėje ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis tarp užregistruotų nusikaltimų – 68 proc. (2021 m. – 44 proc.).

10 grafikas. Ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis tarp užregistruotų nusikaltimų (procentai)

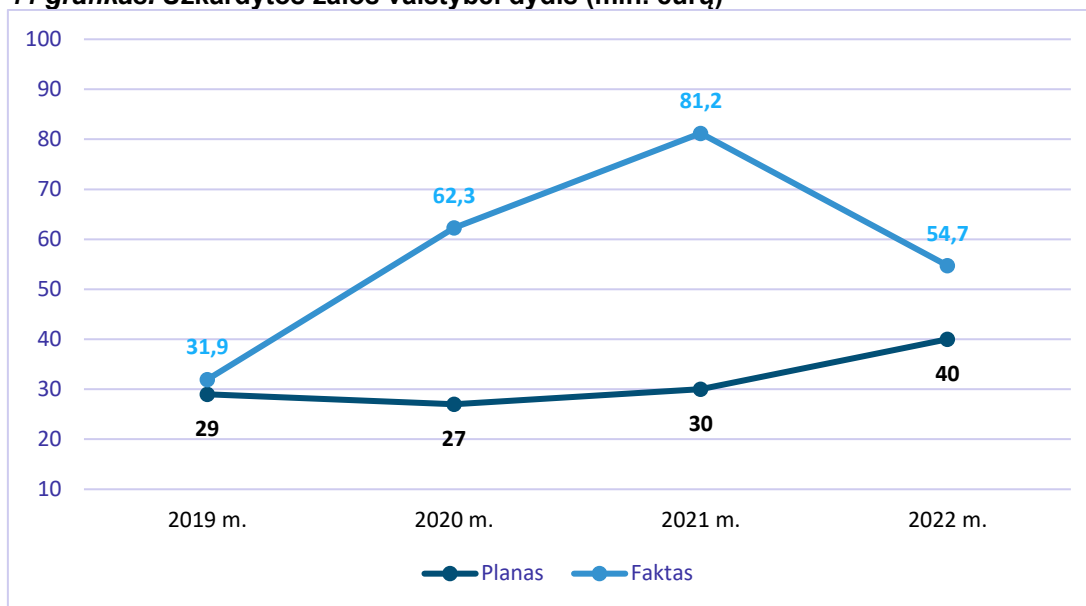
Pastaba. Vertinimo kriterijus „Ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis nuo užregistruotų nusikaltimų“ planinę reikšmę turi nuo 2020 m.

5.5. Užkardyta žala

Vienas iš rodiklių, parodančių muitinės kovos su šešėline ekonomika mastą, – užkardytos žalos valstybei dydis. Užkardyta žala – mokesčių, kurie būtų buvę apskaičiuoti, jeigu neteisėtai įvežtos sulaikytos prekės būtų deklaruotos muitinei, ir muitinės iniciatyva po muitinio įforminimo papildomai apskaičiuotų mokesčių suma.

Muitinė užkardė 54,7 mln. eurų žalos valstybei dydį (2021 m. – 81,2 mln. eurų).

11 grafikas. Užkardytos žalos valstybei dydis (mln. eurų)

Užkardytos žalos sumažėjimui, palyginti su 2021 m., turėjo įtakos sumažėjęs sulaikytų tabako gaminių kiekis ir vertė.

6. MUITINĖS PERSONALAS

6.1. Muitinės personalo statistiniai duomenys

2022 m. gruodžio 31 d. duomenimis, Lietuvos Respublikos muitinėje dirbo 1 958 pareigūnai, valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), iš jų 1 458 pareigūnai, 303 karjeros valstybės tarnautojai ir 197 darbuotojai. Šiuo metu muitinės sistemoje dirba 892 vyrai ir 1 066 moterys.

Muitinės sistemoje 88 proc. dirbančiųjų turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 5 proc. – aukštąjį koleginį, 5 proc. – aukštesnįjį, spec. vidurinį išsilavinimą, 2 proc. – vidurinį išsilavinimą.

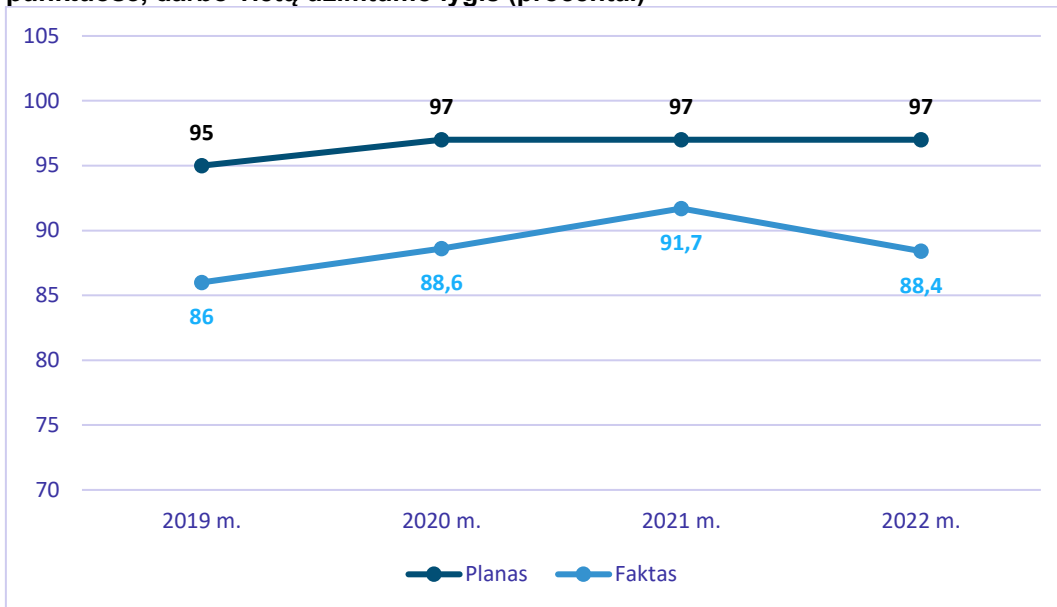
Lietuvos muitinėje įsteigtos 2 256 pareigybės, iš jų – 175 vadovaujančios pareigybės.

Per ataskaitinį laikotarpį į tarnybą muitinėje vykdyti 222 konkursai ir atrankos į 461 pareigybę. Į pareigas priimti 194 pareigūnai ir darbuotojai, iš jų 25 darbuotojai, 23 karjeros valstybės tarnautojai ir 146 pareigūnai. Iš pareigų atleista (perkelta) 270 pareigūnų ir darbuotojų, iš jų 35 darbuotojai, 29 karjeros valstybės tarnautojai ir 206 pareigūnai.

Paskatinti 1 156 pareigūnai, valstybės tarnautojai ir darbuotojai.

Už tarnybinius nusižengimus 13 pareigūnų ir karjeros valstybės tarnautojams paskirtos tarnybinės nuobaudos (3 pastabos, 6 papeikimai, 3 griežti papeikimai, 1 perkeltas į žemesnes pareigas). 3 buvę pareigūnai pripažinti diskreditavę pareigūno vardą.

12 grafikas. Muitinės pareigūnų, dirbančių tarptautiniuose automobilių kelių pasienio kontrolės punktuose, darbo vietų užimtumo lygis (procentai)

6.2. Muitinės mokymo centras

Muitinės pareigūnai kvalifikaciją tobulino MMC, kitose suaugusiems mokymus organizuojančiose įstaigose ir dalyvaudami ES finansuojamų projektų mokymuose, perkant mokymo paslaugas. Daugiausia dėmesio buvo skirta pareigūnų specialiųjų profesinių žinių ir įgūdžių lavinimui.

Per ataskaitinį laikotarpį mokymuose MMC ir kitose mokymo įstaigose ir įvairiuose projektuose dalyvavo 7 983 dalyviai (atvejų skaičius).

Įvadinis mokymas ir kvalifikacijos tobulinimas, fizinis pasirengimas

Per ataskaitinį laikotarpį praversti 252 mokymo renginiai, kurių metu ugdytos muitinės personalo bendrosios profesinės, muitinės veiklos ir vadovavimo kompetencijos. Įvadinį mokymą užbaigė 83 naujai priimti į pareigas muitinės pareigūnai, karjeros valstybės tarnautojai, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Iš viso apmokytas 3 101 asmuo, iš jų – 2 856 muitinės personalo ir 245 kitų įstaigų atstovai (175 verslo ir 70 kitų valstybės įstaigų):

1. mokymuose, susijusiuose su muitinės vertybių puoselėjimu, – 146;
2. muitinės veiklos kompetencijas ugdė – 2 211;
3. vadybines kompetencijas ugdė – 234;
4. bendrąsias profesines kompetencijas ugdė – 510.

Mokyme dalyvavusių asmenų, kurie sėkmingai baigė mokymą ir gavo mokymo pažymėjimus, dalis sudaro 99 procentus.

Nuotoliniu būdu vykdytas muitinės pareigūnų sugebėjimų veikti situacijose, susijusiose su psichinės, fizinės prievartos ir šaunamojo ginklo naudojimu, testavimas ir vykdytos muitinės pareigūnų veikti situacijose, susijusiose su psichinės, fizinės prievartos ar šaunamojo ginklo naudojimu, praktinių gebėjimų tikrinimo pratybos (30 pratybų dalyvavo 161 muitinės pareigūnas).

Vykdytas specialiųjų transporto priemonių vairuotojų mokymas (teorijos mokyme apmokyti 46 pareigūnai, praktinio vairavimo mokyme – 41).

Vykdytas muitinės pareigūnų fizinio parengimo mokymas ir asmenų, pretenduojančių į tarnybą muitinėje, ir muitinės pareigūnų atitikties fizinio pasirengimo reikalavimams tikrinimas. Patikrintų asmenų, kurie turi atitikti fizinio pasirengimo reikalavimus, dalis sudaro 90 procentų (patikrinti 1 348 pareigūnai ir pretendentai).

6.3. Darbo sąlygų gerinimas

2022 m. buvo nuosekliai didinami atlyginimai visų grandžių pareigūnams, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, startavo aprūpinimas nauja

patogesne darbu uniforma, patvirtinti aprūpinimo darbo priemonėmis standartai, pradėti šių darbo priemonių pirkimai, atnaujinta kompiuterinė įranga, patvirtintas Lietuvos muitinės vizualinio stiliaus vadovas, pradėtos Muitinės departamento, Klaipėdos ir Kauno teritorinių muitinių administracinių patalpų rekonstrukcijos.

7. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

7.1. Dalyvavimas ES institucijų veikloje

Pagal LR Vyriausybės kanceliarijos ir kitų institucijų prašymus ir nustatytais terminais parengta, suderinta ir per Lietuvos narystės ES informacinę sistemą (LINESIS) pateikta 15 Lietuvos Respublikos pozicijų dėl muitinės kompetencijai priklausančių ES teisės aktų projektų ir 29 pozicijos EK komitetų ir grupių posėdžiams, taip pat pateiktas 81 pozicijų derinimo įrašas pagal kitų institucijų prašymus.

Dalyvauta 84 (virtualiuose) posėdžiuose atstovaujant Lietuvos Respublikos interesus ES Tarybos ir Europos Komisijos darbo grupėse (komitetuose) svarstant ES muitų teisės aktų projektus ir įgyvendinant ES muitų politiką (be muitinės atašė).

Įvykdytos 4 Lietuvos Respublikos muitinei priskirtos nacionalinės priimtų ES teisės aktų įgyvendinimo priemonės.

Muitinės departamento vadovai dalyvavo (virtualiuose) renginiuose aktualiais muitinės veiklos klausimais: 2 Prancūzijos muitinės kartu su EK organizuotuose aukšto lygio seminaruose dėl Išminčių grupės veiklos, 3 neformalaus ES VN muitinių vadovų forumo susitikimuose, 3 Europos Komisijos Svarstymų grupės posėdžiuose, taip pat virtualiuose dvišaliuose susitikimuose su Europos Komisijos mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato (DG TAXUD) Muitinės pogrupio direktoriumi ir ES komisaru ir Prancūzijos muitinės organizuotoje virtualioje konferencijoje „Brexit: vieneri metai muitinės formalumų, vertinimas ir perspektyvos“.

7.2. Dalyvavimas ES programoje „Muitinė“

271 muitinės pareigūnas ir valstybės tarnautojas dalyvavo pagal ES programą „Muitinė“ (toliau – Programa) organizuotuose 64 projekto grupių posėdžiuose, 7 seminaruose ir 13 mokymų sesijų; 1 ekspertų komandos „Naujas požiūris į muitinės naudojamų IT sistemų vystymą ir eksploatavimą“ (ETCIT 3) 4-ojo darbo paketo „Apsikeitimas skaitmenine garantijų informacija“ posėdyje; 38 (virtualiuose) posėdžiuose (įskaitant mokymus, misijas, diagnostines studijas ir pan.) pagal Programos projektą „Rytinio ir pietrytinio pasienio muitinių ekspertų komanda“ (CELBET III); pažymėtina, kad balandžio mėn. Lietuvoje organizuotas CELBET III vadovų vizitas, o spalio mėn. – dvejuose muitinės PKP vykdyta jungtinė operacija, kurios tikslas – lengvųjų automobilių ir sunkvežimių vairuotojų muitinės kontrolės veiklos stiprinimas PKP.

7.3. Dalyvavimas ES Programoje „Horizontas 2020“

Įgyvendinant ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ projektą „Europos muitinių praktikų tinklas“ (PEN-CP) dalyvauta 8 virtualiuose šio projekto posėdžiuose ir trečiajame metiniame posėdyje bei bendrai pagal PEN-CP ir CELBET III projektus organizuotuose virtualiuose specializuotuose mokymuose.

7.4. Bendradarbiavimas su ES valstybėmis narėmis ir ne ES šalimis

ES

Bendradarbiavimo su Latvijos ir Estijos muitinių tarnybomis kryptys nustatytos Baltijos šalių muitinių tarnybų bendradarbiavimo plane (toliau – Planas), kuris yra reguliariai atnaujinamas atsižvelgiant į Baltijos šalių muitinėms aktualias bendras veiklas. Įgyvendinant 2020–2022 m. Planą, dalyvauta iniciatyvose pagal jame numatytas 5 veiklas, o lapkričio mėn. Taline (Estija) vykusiam metiniame Estijos, Latvijos ir Lietuvos muitinių ir mokesčių administracijų vadovų susitikime pasirašytas Baltijos šalių muitinių administracijų 2023–2025 metų bendradarbiavimo veiklos planas.

2022 m. Muitinės departamento vadovybė dalyvavo virtualiame trišaliame pasitarime su Latvijos ir Estijos muitinių vadovais dėl pareigūnų mainų organizavimo ir galimo tarpvyriausybinių susitarimų pasirašymo ir muitinės ekspertai dalyvavo trišaliuose Lietuvos, Estijos ir Latvijos muitinių atstovų susitikimuose dėl ES sankcijų taikymo Rusijai ir Baltarusijai. Aktualiais muitinės veiklos klausimais Lietuvoje organizuotas Estijos muitinės vadovo ir delegacijos vizitas, muitinės vadovų susitikimai su Suomijos ambasados Policijos ir muitinės ryšių pareigūnu Šiaurės šalims ir kitų Suomijos įstaigų atstovais, Vokietijos muitinės ryšių karininku, pasitarimas su Italijos akcizo, muitinės ir monopolijų agentūros generaliniu direktoriumi.

Ne ES

2022 m. didelis dėmesys skirtas bendradarbiavimui su Ukrainos institucijomis, Rusijos Federacijai pradėjus karinius veiksmus jos teritorijoje.

Gegužės mėn. organizuoti Muitinės departamento generalinio direktoriaus susitikimai su Ukrainos valstybinės muitinės tarnybos ir su Ukrainos ekonominio saugumo biuro (toliau – ESBU) vadovais, aptartos strateginės tarpinstitucinio bendradarbiavimo galimybės. Liepos mėn. Lietuvoje organizuotas ESBU delegacijos ekspertų vizitas.

Siekiant pagelbėti Ukrainos valstybinei muitinės tarnybai, atsižvelgiant į išreikštą poreikį, nupirktos ir perduotos uniforminės-taktinės aprangos dalys, suteikta humanitarinė pagalba – muitinės valdomos ir konfiskuotos transporto priemonės perduotos Ukrainos valstybinėms įstaigoms, teiktos konsultacijos kitų Lietuvos Respublikos institucijų ir įstaigų atstovams humanitarinės pagalbos, ir ypač – transporto priemonių perdavimo, klausimu, organizuotas 10-ies Ukrainos valstybinės muitinės tarnybos darbuotojų vaikų vizitas į Lietuvą, sudarant galimybę minėtuoju laikotarpiu lankyti dienos stovyklą, taip siekiant sukurti sąlygas vaikams atsitraukti nuo Rusijos Federacijos sukeltos karinės agresijos Ukrainoje, įgyti teigiamų emocijų, supažindinti Lietuvos ir Ukrainos vaikus su šalių tradicijomis taip stiprinant socialinius ir kultūrinius jaunosios kartos ryšius.

Muitinės departamente organizuotas vadovybės susitikimas su Jungtinės Karalystės muitinės ir mokesčių departamento bei Ambasados finansinių nusikaltimų tyrimo skyrių ryšių pareigūnais, taip pat – Pietų Korėjos muitinės atstovų vizitas, kurio tikslas – susipažinti su tikrinimo technologijų taikymo muitinėje praktika.

7.5. Dalyvavimas tarptautinių organizacijų veikloje

Ataskaitiniu laikotarpiu muitinės atstovai dalyvavo 19 (virtualių) Pasaulio muitinių organizacijos (PMO) posėdžių bei 4-iose dokumentinio svarstymo sesijose ir konferencijoje, taip pat – 5-iose Jungtinių tautų organizacijos posėdžiuose.

Muitinės departamento generalinis direktorius virtualiu būdu bendravo su Meksikos ambasadoriumi Švedijos Karalystėje – išklaušė pristatymą apie Meksikos kandidatą į PMO Generalinio sekretoriaus pavaduotojo pareigas.

7.6. Muitinės atašė

Muitinės atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES, muitinės specialusis atašė Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje Nyderlandų Karalystėje ir muitinės atašė Lietuvos Respublikos ambasados Rusijos Federacijoje padeda įgyvendinti Lietuvos Respublikos užsienio politiką pagal Muitinės departamento kompetencijai priklausančias reguliavimo sritis, atstovaudami Lietuvos Respublikos interesams ES institucijose ir PMO bei jų sudarytuose komitetuose, komisijose, darbo grupėse, dvišaliuose ir regioniniuose susitikimuose, kitų valstybių atstovų inicijuojamuose renginiuose.

7.7. Muitinės teikiama techninė parama kitų valstybių institucijoms

2022 m. muitinės ekspertai dalyvavo įgyvendinant 2 techninės paramos teikimo kitų valstybių įstaigoms ir institucijoms projektus:

- kartu su VŠĮ Centrine projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA) ir VSAT sėkmingai baigtas įgyvendinti ES Dvynių programos projektas „Palestinos Administracijos pajėgumų stiprinimas siekiant gerinti muitinės administruojamų mokesčių surinkimą ir sienų kirtimo kontrolę“;

- Vykdam su CPVA pasirašytą Bendradarbiavimo susitarimą, dalyvauta įgyvendinant ES lėšomis finansuojamos programos „Parama viešųjų finansų valdymui Ukrainoje“ 3-įjį komponentą „Padėti vystyti modernią, efektyvią ir skaidrią mokesčių surinkimo sistemą „Mokesčių / pajamų valdymas“ ir 4-ąjį komponentą „Padėti atitinkamoms viešųjų finansų valdymo institucijoms stiprinti jų organizacijos valdymo gebėjimus „Horizontalios užduotys ir valdymas“.

Muitinės departamente pagal ES Techninės paramos ir informacijos mainų priemonę (TAIEX) organizuotas Moldovos muitinės pareigūnų mokomasis vizitas, skirtas susipažinti su gerąja muitinės sandėliavimo procedūros leidimų išdavimo ir kontrolės praktika.

Pažymėtina, kad muitinė yra aktyviai įsitraukusi į Lietuvos bendrąsias vystomojo bendradarbiavimo veiklos iniciatyvas – dalyvauta LR užsienio reikalų ministerijos organizuojuose Tarpinstitucinės darbo grupės Rytų partnerystės politikos įgyvendinimui koordinuoti ir Nacionalinės vystomojo bendradarbiavimo komisijos posėdžiuose, pasitarimuose dėl ekspertinės paramos Ukrainai, Moldovai ir Sakartvelui, metinėje Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo konferencijoje „Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos pokyčiai: kokios pažangos siekiame?“.

8. RYŠIAI SU VISUOMENE

Žiniasklaida

Muitinė bendradarbiauja su daugeliu šalies žiniasklaidos priemonių. Aktuali informacija teikiama tiesiogiai įvairiems žiniasklaidos atstovams, o svarbios su muitinės veikla susijusios temos pristatomos tiesiogiai susitikimuose su jais.

Svarbiausi komentarai šalies ir užsienio žiniasklaidai 2022 metais buvo susiję su ES įvestomis sankcijomis Rusijai ir Baltarusijai dėl pradėto karo Ukrainoje. Tik įvedus sankcijas kasdien buvo viešinama informacija apie neįleistą (neišeistą) į Lietuvą transporto priemones. Vėliau, įsigaliojant vis naujiems sankcijų paketams, rengti ir publikuojami išaiškinimai (pranešimai), susiję su draudžiamais iš tų šalių įvežti metalais, mediena, prabangos prekėmis ir kt. Kiekvienu naujų sankcijų įvedimo atveju teikta informacija žurnalistams, dalyvauta TV, radijo laidose. Didelio žiniasklaidos susidomėjimo sulaukė spaudos konferencija, kurios metu buvo pristatyta Kenos rentgeno kontrolės sistema.

Renginiai

Svarbiausi renginiai, kuriuos 2022 m. organizavo muitinė – Medininkų žudynių minėjimas Medininkų memoriale ir Antakalnio kapinėse liepos 31 d., rugsėjo mėnesį vykusį Istorijos pamoka Medininkų memoriale vyresniųjų klasių moksleiviams, renginiai muitinės įkūrimo ir atkūrimo dienų proga ir kt.

Siekiant pritraukti į tarnybą muitinėje tam tikros srities specialistus, Muitinės muziejuje ir Lietuvos aukštosiose mokyklose vykdyta tikslinė informacijos apie muitinės veiklą sklaida: įvyko 4 užsiėmimai su Vilniaus kolegijos studentais, 3 užsiėmimai su Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos studentais, po 2 užsiėmimus su Mykolo Romerio universiteto ir Vilniaus verslo kolegijos studentais ir po 1 užsiėmimą su Vilniaus universiteto ir Socialinių mokslų kolegijos studentais.

Muitinės muziejus

Muitinės muziejuje apsilankė 3 953 lankytojai (2021 m. – 2 322), švietimo įstaigų ugdytiniais buvo surengti 3 nuotoliniai edukaciniai renginiai, taip pat surengta 21 išvažiuojamųjų edukacinių renginių švietimo įstaigose. Muziejaus ekspozicija papildyta 5 naujais eksponatais.

Daug dalyvių sulaukė renginys „Suklastotų gaminių kaina“, kuriame atėję buvo supažindinti su intelektinės nuosavybės pažeidimais ir muitinės veikla juos užkardant, gegužės 14 d. (Europos muziejų naktis) ir gruodžio 17 d. („Gyvūnų diena muitinėje“) Muitinės muziejus buvo atvertas visuomenei, ekspozicijas jame apžiūrėjo apie 700 lankytojų.

Muitinės muziejuje ir Muitinės departamente surengtos istorinių fotonuotraukų parodos: vasario 16 d. – Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga, kovo 11 d. – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga, taip pat surengta tarpukario Lietuvos muitininko Benedikto Bagdanavičiaus fotografijų paroda Kretingos rajono Salantų kultūros centre ir Juodupėnų bibliotekoje, organizuotas Vidmanto Balkūno fotografijų parodos pristatymas.

Interneto svetainė ir socialiniai tinklai

Muitinės interneto svetainėje 2022 m. buvo paskelbtos 302 naujienos, *Facebook* profilyje – 253 maitinės žinutės, atsakyta į 198 maitinės klientų klausimus.

2022 m. ir *Facebook*, ir institucijos svetainėje pradėtos skelbti istorijos apie įdomius Lietuvos maitinės sistemoje dirbančius žmones, jų veiklą ar hobių. Tokių istorijų tikslas – prisidėti prie institucijos įvaizdžio gerinimo, taip pat pritraukti į instituciją naujų darbuotojų. Ypatingos sėkmės sulaukė istorija apie pareigūno kaupiamą automobilių modeliukų kolekciją: apie ją buvo rašoma žiniasklaidos priemonėse, pareigūnas kalbinamas TV laidoje, jo kolekcija susidomėjo kultūros įstaigos.

Sukurti 9 vaizdo siužetai Lietuvos maitinės šventėms ir skirti populiarinti maitininko profesiją, keli jų publikuoti *Facebook*.

Pasitikėjimas muitine

Nuo 2020 m. muitinė įtraukta į pasitikėjimo valstybės institucijomis tyrimus, kuriuos rengia sociologinių tyrimų įmonė „Vilmorus“. 2022 m. ketvirtą ketvirtį atliktos apklausos duomenimis, atsakant į klausimą „Ar pasitikite Lietuvos muitine?“, muitinė pasitikėjo (visiškai pasitikėjo) 35,46 proc. apklaustųjų, palyginti su 2021 m., kai muitinė pasitikėjo 31,7 proc. respondentų, pasitikėjimo rodiklis išaugo beveik 4 procentais.

Siekiant kelti pasitikėjimą muitine, 2022 m. patvirtinti Lietuvos Respublikos maitinės 2023–2030 metų komunikacijos strategija ir Visuomenės pasitikėjimo Lietuvos Respublikos muitine didinimo priemonių planas.

9. POKYČIŲ VALDYMAS

Pokyčių valdymo planas

2022 m. patvirtintas Lietuvos Respublikos maitinės strateginių pokyčių valdymo planas iki 2025 metų, kuriame numatyta Lietuvos maitinės misija, vizija, strateginės nuostatos, uždaviniai, priemonės (svarbiausi projektai), jų vykdymo terminai, atsakingi vykdytojai ir vertinimo kriterijai. Bent kartą per metus planas peržiūrimas ir atnaujinamas.

Projektai

Priėmus naują ES daugiametę finansinę programą, 2021–2027 m. muitinei atsivėrė keletas naujų finansavimo šaltinių. Pirmiausia, tikslinė Maitinio tikrinimo įrangos finansinės paramos priemonė, įtraukta į Integruoto sienų valdymo fondą (toliau – CCEI), 2020 m. pabaigoje sutarta ES Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP), tikslinė Prisitaikymo prie BREXIT priemonė (toliau – BAR). Taip pat liko aktualūs muitinei jau pažįstami finansavimo šaltiniai: visų pirma, tai baigiama įgyvendinti Valstybės kapitalo investicijų programa (toliau – VIP), ES kovos su sukčiavimu programa „Hercule III“, Vidaus saugumo fondo (toliau – VSF) 2021–2027 metų programa.

2022 m. tęsėsi EGADP, BAR, CCEI, VSF projektų finansavimo formalumų darbai. Pasirašytos dvi dotacijos sutartys su EK dėl maitinio tikrinimo įrangos įsigijimo muitinės postams aprūpinti, Maitinės laboratorijos gebėjimų stiprinimo ir techninės bazės atnaujinimo iš CCEI lėšų, pradėtos suplanuotos maitinio tikrinimo įrangos įsigijimo procedūros. Pasirašyta sutartis su CPVA dėl maitinės kontrolės, IT infrastruktūros ir maitinio tikrinimo įrangos sprendimų Brexit pasekmėms mažinti finansavimo iš BAR lėšų. Buvo gautas finansavimas iš OLAF projektui „Nelegalios ekonomikos erdvinių duomenų rinkimo ir palyginimo įrankiui tobulinti“, buvo tęsiamos projekto dėl Numerių atpažinimo sistemos vaizdo kameroms ir kitai specialiajai techninei ir programinei įrangai atnaujinti veiklos, kurios įgyvendinamos pagal „Hercule III“ programą. Startavo 6 projektų vykdymas 4 EGADP rodikliams, skirtiems naujoms duomenų analizės priemonėms, maitinės IT sistemoms atnaujinti ir maitinės darbuotojų kompetencijoms stiprinti, pasiekti.

2022 m. buvo vykdoma 11 el. maitinės tobulinimo projektų, įrengta rentgeno kontrolės sistema Kenos geležinkelio poste iš VIP lėšų. Užbaigtas vieningo informavimo ir konsultavimo tinklo sukūrimas maitinės klientams, atverta 10 maitinės duomenų rinkinių, vykdančių projektus ES struktūrinių fondų paramos lėšomis. Stiprinti maitinės kontrolės gebėjimai žuvininkystės srityje Lietuvos žuvininkystės kontrolės programos lėšomis.

Muitinės departamento kolegija

Muitinės departamento kolegija yra patariamasis Muitinės departamento generalinio direktoriaus organas svarbiausiais muitinės valdymo klausimais.

2022 m. organizuoti 4 Muitinės departamento kolegijos posėdžiai, kuriuose svarstyti klausimai ir priimti nutarimai dėl postų darbo organizavimo, žmogiškųjų išteklių valdymo politikos, lėšų panaudojimo, muitinės įvaizdžio gerinimo, vidaus kontrolės įgyvendinimo, visuomenės pasitikėjimo ir verslo sąlygų gerinimo.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTRO VALDYMO SRIČIŲ 2022–2024 METŲ
STRATEGINIAME VEIKLOS PLANE LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINEI
NUSTATYTŲ VERTINIMO KRITERIJŲ VYKDYMAS**

Produkto vertinimo kriterijų vykdymas

Eil. Nr.	Produkto kriterijus, matavimo vienetas	Laikotarpis	Siektina reikšmė 2022 m.	Pasiekta reikšmė 2022 m.
1.	Importo ir eksporto deklaracijų, įformintų per 0–60 min., dalis nuo visų įformintų importo ir eksporto deklaracijų (proc.)	I ketvirtis	89	88,8
		Pusmetis	89	84,6
		9 mėnesiai	89	85,6
		Metai	89	85,9
2.	Ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis nuo užregistruotų (proc.)	Metai	41	67,8
3.	Vidutinė ikiteisminio tyrimo trukmė (diena)	Metai	128	124
4.	Muitinės pareigūnų, dirbančių tarptautiniuose automobilių kelių pasienio kontrolės punktuose, darbo vietų užimtumo lygis (proc.)	I ketvirtis	87	95,1
		Pusmetis	90	89,7
		9 mėnesiai	95	89,6
		Metai	97	88,4
5.	Sunaikintų ir realizuotų prekių dalis nuo III tipo atvirajame sandėlyje į apskaitą įtrauktų prekių likučio (proc.)	Metai	20	73,9
6.	Įgyvendintos Lietuvos žuvininkystės kontrolės programos priemonės Lietuvos muitinei numatyta apimtimi (proc.)	Metai	100	100
7.	Įgyvendintos ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ projekto „Europos muitinių praktikų tinklas“ (PEN-CP) veiklos (proc.)	Metai	100	100
8.	Įgyvendintos ES Dvynių programos projekto „Palestinos Administracijos pajėgumų stiprinimas siekiant gerinti muitinės administruojamų mokesčių surinkimą ir sienų kirtimo kontrolę“ veiklos (proc.)	Metai	100	100
9.	Muitinės dalyvių vykdant ES muitinių veiksmų programos „Muitinė“ veiksmus skaičius (vnt.)	Metai	255	271
10.	Įgyvendintos muitinei suplanuotos ES programos „Parama viešųjų finansų valdymui Ukrainoje“ (EU4PFM) 3-iojo komponento „Mokesčių surinkimas“ ir 4-ojo komponento „Horizontaliosios funkcijos ir valdymas“ veiklos (proc.)	Metai	100	100
11.	Darbo programos, susijusios su Sąjungos muitinės kodekse numatytų elektroninių sistemų kūrimu ir diegimu, įgyvendinimo progresas (proc.)	Metai	100	40
12.	Importo, eksporto ir tranzito deklaracijų apdorojimo sistemos nepertraukiamo darbo laiko stabilumas (proc.)	I ketvirtis	98,5	98,2
		Pusmetis	98,5	98,7
		9 mėnesiai	98,5	98,8
		Metai	98,5	98,8
13.	Įsigytų rentgeno kontrolės sistemų (RKS) skaičius (vnt.)	Metai	1	1
14.	Sukurtas ir įdiegtas bendras konsultavimo ir informavimo Lietuvos muitinėje tinklas muitinės klientams suplanuota apimtimi (proc.)	Metai	100	100

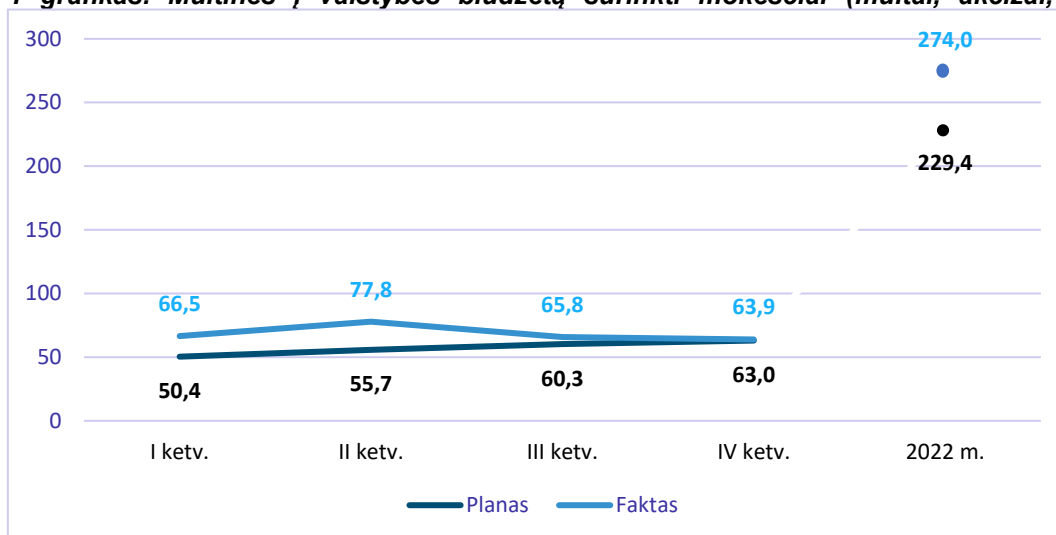
15.	Atvirų duomenų platformoje publikuoti duomenų rinkiniai Lietuvos muitinei numatyta apimtimi (proc.)	Metai	100	100
-----	---	-------	-----	-----

Rezultato vertinimo kriterijų vykdymas

Eil. Nr.	Produkto kriterijus, matavimo vienetas	Laikotarpis	Siektina reikšmė 2022 m.	Pasiekta reikšmė 2022 m.
1.	Muitinės departamento administruojamų gautų ir planuotų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos pajamų santykis (proc.)	I ketvirtis	100	131,9
		Pusmetis	100	109,0
		9 mėnesiai	100	116,4
		Metai	100	118,5
2.	Užkardytos žalos valstybei dydis (mln. eurų)	I ketvirtis	5	8,9
		Pusmetis	15	23,6
		9 mėnesiai	30	29,3
		Metai	40	54,7

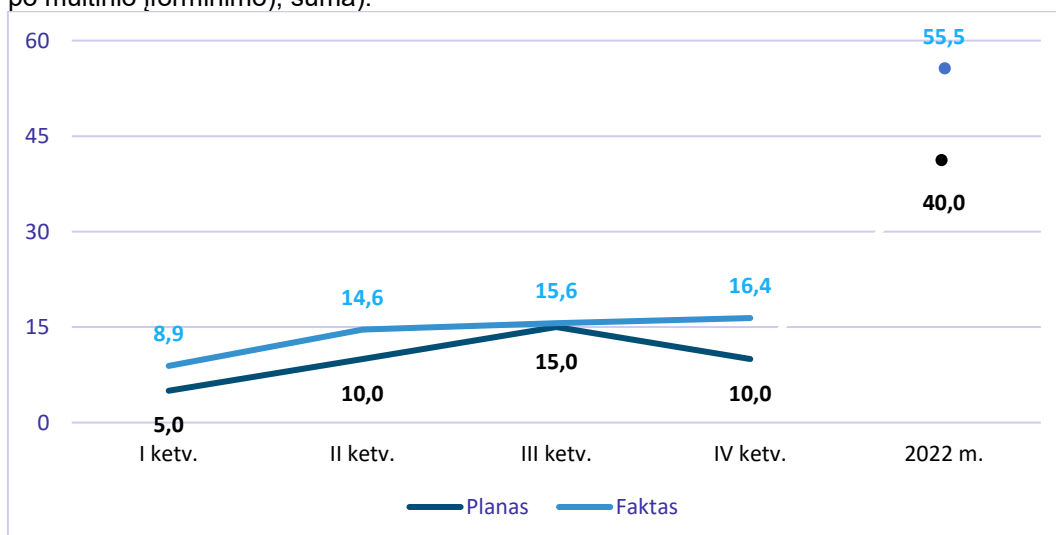
Lietuvos muitinės veiklos, atliekant ūkio subjektų priežiūrą, vertinimo kriterijų dinamika 2022 m.

1 grafikas. Muitinės į valstybės biudžetą surinkti mokesčiai (muitai, akcizai, PVM), mln. eurų

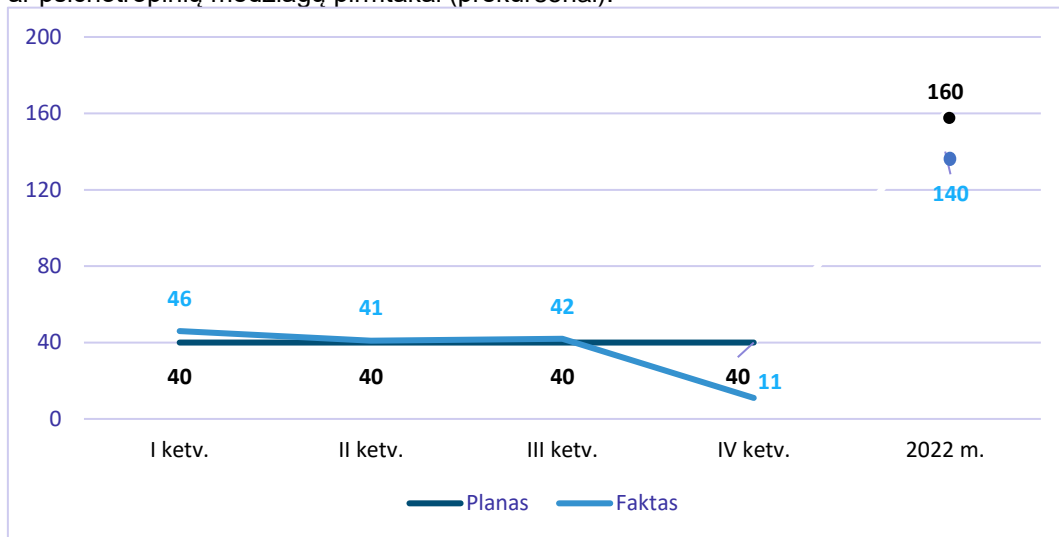
2 grafikas. Užkardytos žalos valstybei dydis, mln. eurų

(Per ataskaitinį laikotarpį nesumokėtų privalomų mokesčių (mokesčiai, kurie būtų buvę apskaičiuoti, jeigu neteisėtai įvežtos prekės būtų deklaruotos muitinei) nuo prekių, sulaikytų pagal administracinių nusižengimų ir prekių sulaikymo protokolus, nuo prekių sulaikytų pagal ikiteisminius tyrimus, muitinės iniciatyva po muitinio įforminimo papildomai apskaičiuotų mokesčių (mokesčiai už deklaruotas prekes, kurie papildomai apskaičiuoti po muitinio įforminimo), suma).

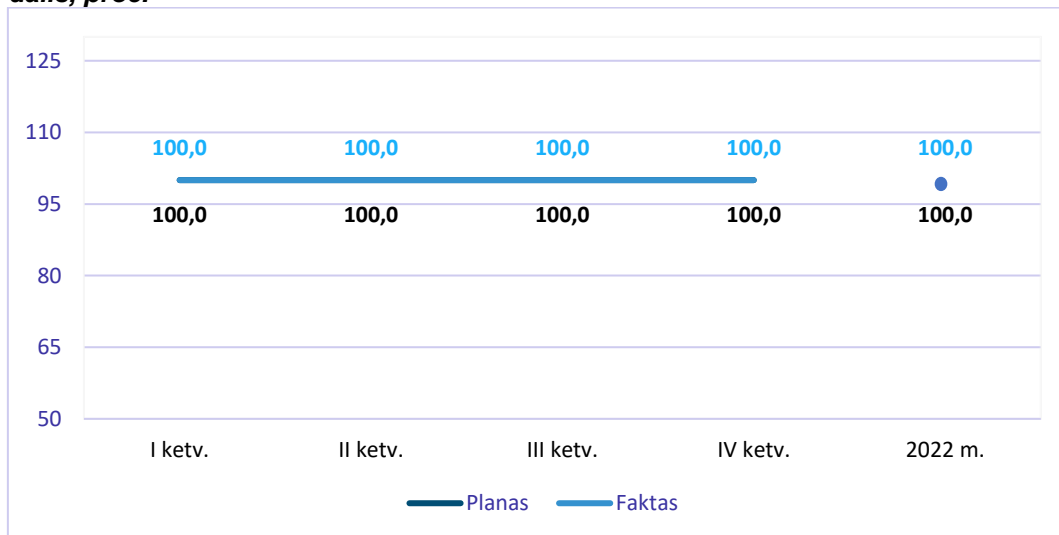

3 grafikas. Visuomenei pavojingų prekių sulaikymo atvejų skaičius, vnt.

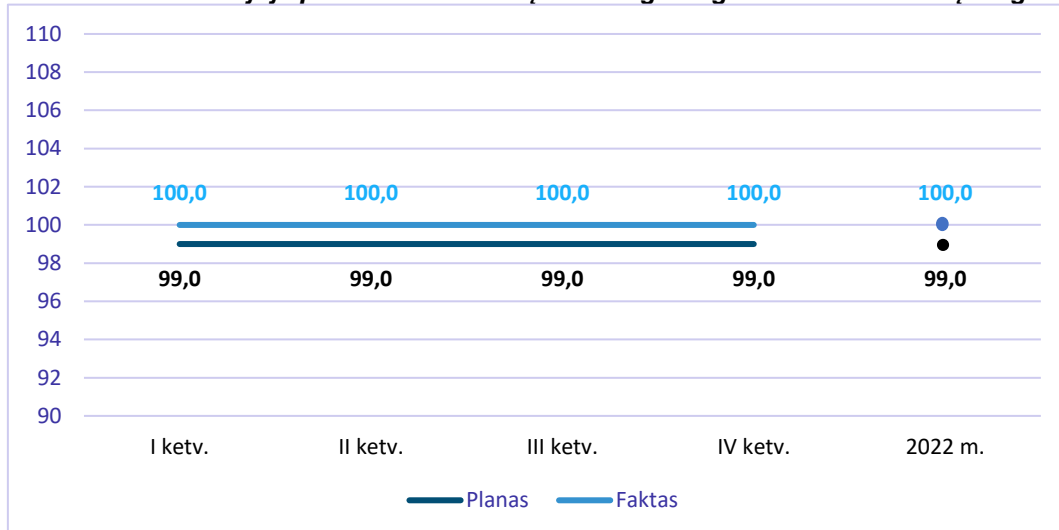
(Per ataskaitinį laikotarpį sulaikytų visuomenei pavojingų prekių atvejų skaičius. Visuomenei pavojingos prekės: šaunamieji ginklai, šaudmenys, sprogmenys, sprogstamosios, radioaktyviosios medžiagos ar kitos strateginės prekės, nuodingosios, stipriai veikiančios, narkotinės, psichotropinės medžiagos arba narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakai (prekursoriai).

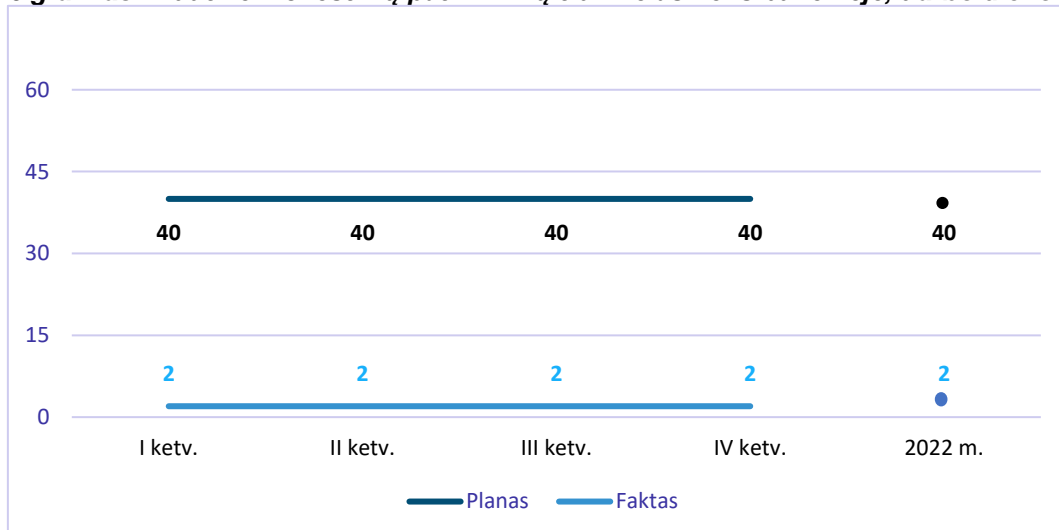
4 grafikas. Privalomosios tarifinės informacijos sprendimų, priimtų greičiau negu per 120 dienų, dalis, proc.

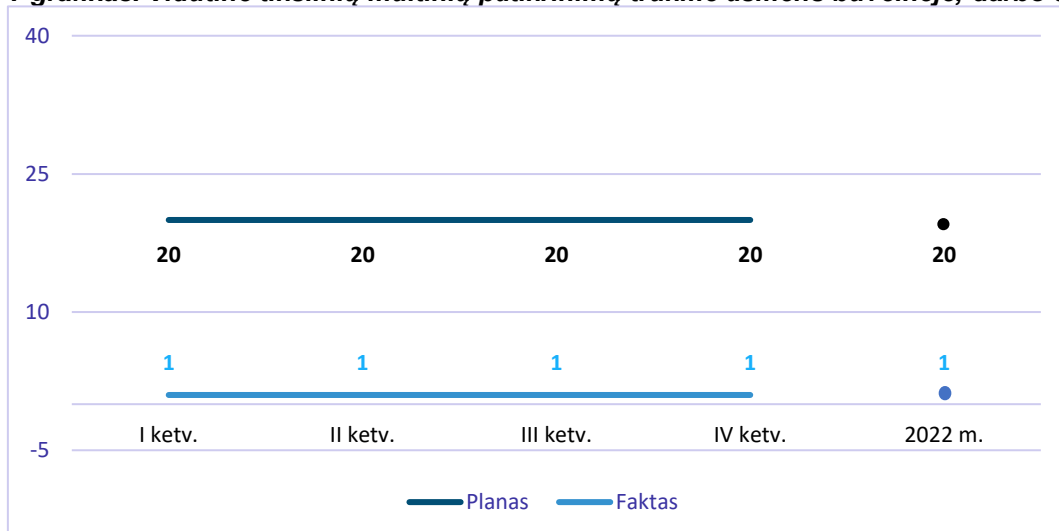
5 grafikas. Mėginių, ištirtų neilgiau nei per 30 darbo dienų, dalis, proc. (per ataskaitinį laikotarpį Muitinės laboratorijoje per 30 darbo dienų nuo mėginio gavimo datos ištirtų mėginių dalis)

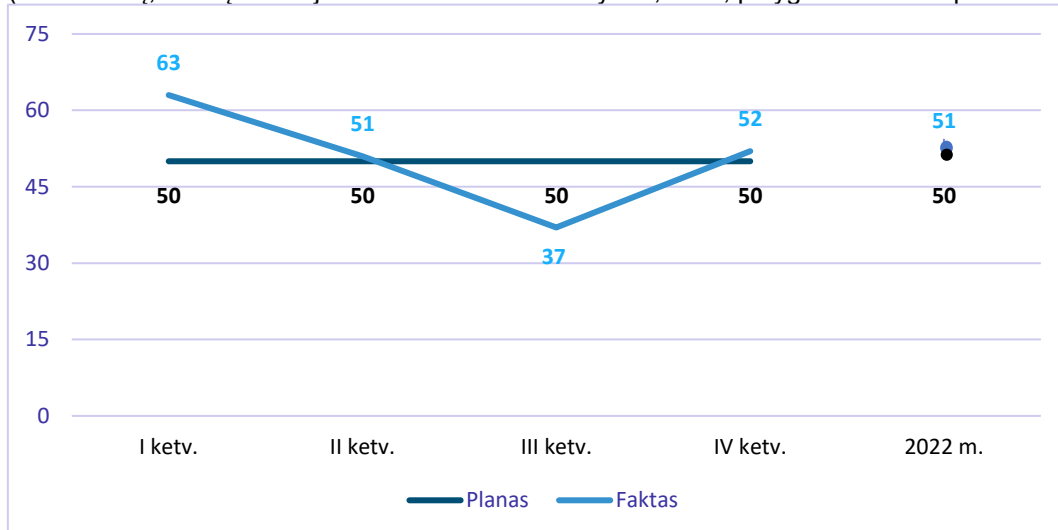
6 grafikas. Vidutinė mokesčių patikrinimų trukmė asmens buveinėje, darbo dienomis

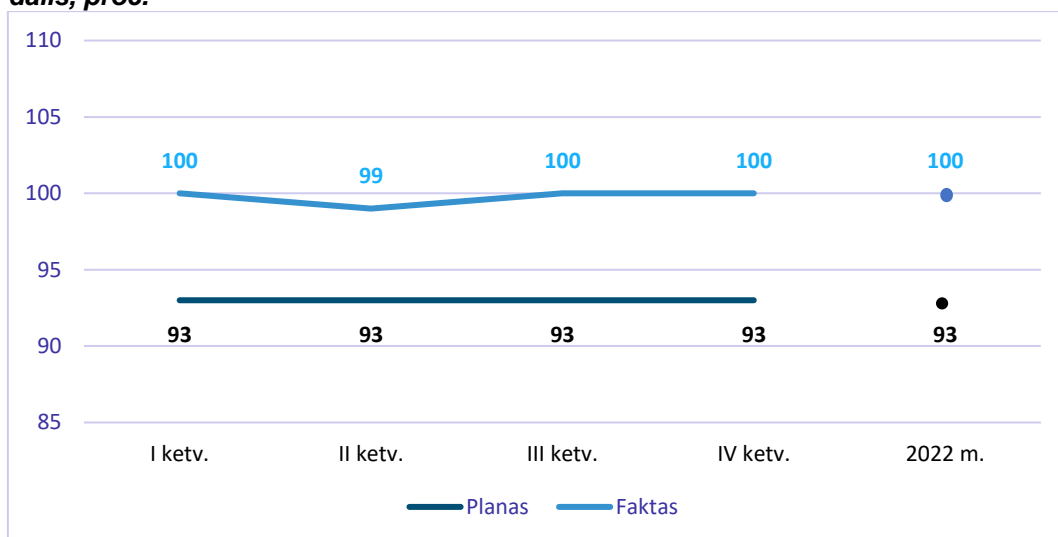
7 grafikas. Vidutinė tikslinių muitinių patikrinimų trukmė asmens buveinėje, darbo dienomis

8 grafikas. Patikrinimų, atliktų naudojant kontrolinius klausimynus, dalis, proc.
 (Patikrinimų, atliktų naudojant kontrolinius klausimynus, dalis, palyginti su visais patikrinimais)

9 grafikas. Patikrinimų, atliekamų iš anksto informavus tikrinamą Lietuvos Respublikos asmenį, dalis, proc.

10 grafikas. Muitinēs pareigūņu paskirstymas pagal ūkio subjektu veiklos priežiūros sritis, proc.

